

dunărea de jos

235
OCTOMBRIE
2021

consiliul județean Galați ● centrul cultural „dunărea de jos“

festivalul
național
de
folclor

DOINA COVURLUIULUI
2021

Festivaluri CCDJ

Festivalul Național de Folclor Doina Covurluiului

Festivaluri CCDJ

Festivalul Național de Folclor Doina Covurluiului septembrie 2021

**Festivalul Național de Folclor Doina Covurluiului
septembrie 2021**

Școala de Arte - Un nou început 2021 - 2022

Școala de Arte
ANUL ȘCOLAR 2021-2022

CURSURI	VÂRSTA MINIMĂ	DURATA			
CHITARĂ, CHITARĂ BAS	10 ANI	3 ANI	CANTO MUZICĂ POPULARĂ	6 ANI	3 ANI
PIAN	6 ANI	5 ANI	DANS CLASIC	5 ANI	5 ANI
ORGĂ ELECTRONICĂ	10 ANI	3 ANI	DANS POPULAR	6 ANI	2 ANI
PERCUȚIE-BATERIE	12 ANI	2 ANI	PICTURĂ	8 ANI	3 ANI
VIOARĂ	10 ANI	5 ANI	ARTĂ DECORATIVĂ ȘI DESIGN	11 ANI	3 ANI
INSTRUMENTE DE SUFLAT SAXOFON	8 ANI	3 ANI	ICONOGRAFIE	11 ANI	3 ANI
ACORDEON	10 ANI	3 ANI	GRAFICĂ	8 ANI	3 ANI
CANTO MUZICĂ UȘOARĂ	6 ANI	3 ANI	ARTĂ FOTOGRAFICĂ	10 ANI	2 ANI
			ACTORIE	10 ANI	2 ANI
			INSTRUMENTE POPULARE	8 ANI	3 ANI

Autori gălățeni și cărțile lor. Ediția a II-a, 20 - 30 septembrie 2021

Ediția a doua a celei mai importante expoziții de carte din zona Galați - Brăila s-a desfășurat sub egida Casei de Ajutor Reciproc a pensionarilor dar cu sprijinul celor mai importante instituții de cultură din județ: Direcția Județeană de Cultură, Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, Filiala Sud Est a Uniunii Scriitorilor din România, Biblioteca județeană „V.A. Urechia”. Amfitrionul și organizatorul acestui eveniment care a adunat peste 130 de autori (de la 7 la 90 de ani) a fost profesorul Ghiță Nazare, redactor - șef al Revistei Armonii de toamnă.

Un cuvânt de întâmpinare la vernisajul expoziției au avut Ion Mehedinți (președintele CARP - Galați), Florina Zaharia (președintele Filialei Galați-Brăila a U.S.R.), Cătălin Negoită (directorul Direcției de Cultură Galați), Corina Dobre (directoarea Bibliotecii „V.A. Urechia”), Gheorghe Felea, pr. Ionel Rusu, Petru Todoran, Victoria Bodolan, Mihaela Popa, Nicolae Leonte.

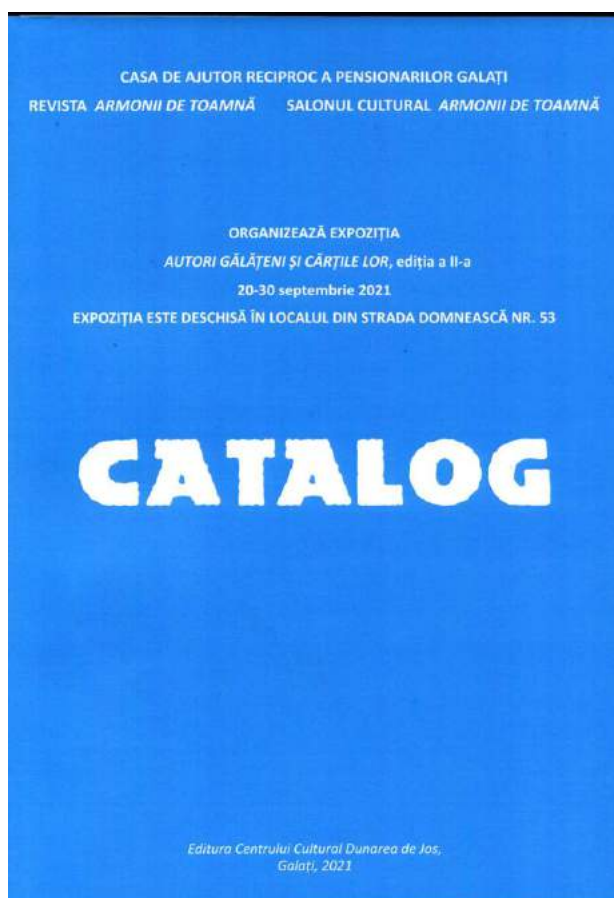
O toamnă rodnică literar, un Galați bogat artistic și cultural având în vedere că expoziția a fost structurată pe următoarele secțiuni: Literatură și Artă, Științe, Educație - învățământ, Viață Spirituală, Sport, Turism, Divertisment și Reviste de educație și cultură.

Felicitări organizatorilor!

Autori gălățeni și cărțile lor. Ediția a II-a, 20 - 30 septembrie 2021

I.C. Brătianu, în sufletul gălățenilor

Nu știu cât își mai amintește Galațiul de Ion C. Brătianu, de marele om politic care a marcat, neîndoios, destinul României, și totodată al orașului nostru. Anul acesta, în iunie, s-au împlinit 200 de ani de la nașterea sa.

În Galați, în perioada interbelică, statuia lui I.C. Brătianu era amplasată pe strada Portului, în fața Școlii „Cuza Vodă”, cu fața spre Dobrogea, arătând spre provincia care ne-a fost redată după Războiul de Independență din 1877. De Bobotează, Episcopul Dunării de Jos arunca crucea în Dunăre din dreptul acestei statui. Acum, pe Aleea Domnească, într-o mică piațetă de la capătul dinspre Dunăre, statuia pare că privește spre localitatea care-i poartă numele, I.C. Brătianu, fostă „23 August”, fostă Zaclău.

Ion C. Brătianu (1821-1891) a fost personalitatea care și-a pus amprenta pe toate realizările care au dus la crearea statului național român. A fost alături de revoluționarii de la 1848, a acționat pentru obținerea Independenței României și a contribuit hotărâtor la modernizarea și consolidarea statului român. Multe și importante sunt faptele lui de patriot român, dar ne ia prea mult să le menționăm pe toate, așa că ne rezumăm să amintim doar câteva care au avut efect și asupra Galațiului. Ca președinte al Partidului Național Liberal și unul din cei mai longevivi prim-miniștri, a gândit și aplicat reforme avansate, care au schimbat în bine viața românilor și care sunt și astăzi model pentru multe din hotărârile politice:

În anul 1881, modificarea Constituției din 1866 a stabilit că România a devenit regat, proclamându-se, printre altele, că șeful statului Carol I, va fi rege.

- s-a răscumpărat rețeaua feroviară, concesionată până atunci companiei Strousberg și s-a început construirea de noi șosele și căi ferate, care să dezvolte infrastructura neeficientă și aproape inexistentă;
- prin înființarea Băncii Naționale în 1880, s-a creat sistemul bancar modern ceea ce a dus la descurajarea practicilor cămătărești, a fost ieftinit creditul, s-a constituit piața capitalurilor și s-a dezvoltat capitalul autohton, s-au stabilit contacte cu băncile din Europa, s-a favorizat apariția întreprinderilor industriale și comerciale productive și s-a sprijinit agricultura. În 1881, începeau să funcționeze cele patru sucursale ale BNR stabilite prin lege, la Iași, Galați, Brăila, Craiova. Pentru această realizare în care și-a sacrificat

viața personală, trebuie menționat și prietenul apropiat al familiei Brătianu, Eugeniu Carada, un mare patriot, o minte luminată și un economist de marcă, a cărui valoare este omagiată de actualul guvernator al BNR, Mugur Isărescu.

Dar aceste realizări s-au făcut cu muncă, inteligență și sacrificii materiale. Sabina Cantacuzino, fiica cea mare a lui Brătianu a povestit în memoriile sale Din viața familiei Ion C. Brătianu: „Greutățile din lipsă de bani se întrevăd din corespondența lui, însă fără o vorbă de părere de rău, căci se știa unde se ducea mare parte din venituri. Românul (ziarul), toată politica liberală erau susținute cu averea Brătienilor, Goleștilor, Rușeților și a tuturor acelor care dispuneau de ceva. Tata a cheltuit din punga lui și când a trebuit a plătit datoria făcută, a vândut moșia de zestre a mamei, Pleșoiul, care era în familia ei de multe generații”.

Cine mai face astăzi așa ceva?

Elita politică și culturală de odinioară a orașului, a înțeles valoarea făuritorului României Mari și a avut grijă să-l immortalizeze pentru generațiile viitoare. „Un comitet de inițiativă condus de avocatul Mihail G. Orleanu, propune municipalității gălățene ridicarea unui monument închinat marelui patriot I.C. Brătianu. Propunerea este întâmpinată cu entuziasm de primarul din acea vreme, Ioan N. Prodrom, așa că este demarată o acțiune de strângere de fonduri. Lucrarea era comandată artistului Oscar Spaethe, aflat în acel moment în apogeul carierei, iar în 1926 monumentul era gata. Turnată în bronz la Fabrica „V. V. Rășcanu” din București, avea 3,5 metri înălțime, iar cu tot cu soclul din piatră ajungea la 8 metri.

Piațeta unde s-a amplasat inițial statuia, se numea „Sfinții Apostoli”, lângă strada Portului, în fața Școlii „Cuza Vodă”, zonă unde erau numeroase reprezentanțe comerciale ale unor mari companii europene, dar și locuințe ale oamenilor de vază ai orașului. O confirmă o carte poștală pusă în circulație în anul 1934, care înfățișează monumentul și vecinătățile acestuia. La dezvelirea statuii a participat alături de gălățeni, aproape întreg Guvernul țării, printre ei și fiii lui I.C. Brătianu, respectiv Ion I.C. Brătianu (președintele Consiliului de Miniștri la acea vreme) și Vintilă I.C. Brătianu (ministru al Finanțelor în acel moment)”, cum scrie în câteva articole, ziaristul Costel Crângan.

Inscripțiile aflate pe soclul statuii arată că marele om politic a înțeles importanța dezvoltării economice a Galațiului, port maritim la Dunăre, și a acționat pentru materializarea acestor aspirații: “Are să se facă un regim care să asigure libertatea Dunării, de unde începe să fie navigabilă, până la Mare - 28 mai 1882”) și „Libertatea Dunării este o condiție esențială pentru propășirea economică a țării - 16 noiembrie 1882,,.

Totuși, oamenii nu judecă la fel sub auspiciile democrației care asigură tuturor libertatea de gândire, unii sunt tentați să acționeze după cum înțeleg ei, realitatea. În perioada mandatelor lui I.C. Brătianu, au existat destui conservatori care nu au fost de acord cu ideile liberale și au negat valoarea reformelor Partidului Liberal. Ba chiar, au fost persoane particulare care l-au detestat și l-au voit mort. Sunt consemnate de Istorie, două agresiuni asupra primului-ministru I.C. Brătianu, petrecute în 1880 și 1886, din care, din fericire, a scăpat cu viață.

Primul atentat s-a petrecut la ieșirea de la una din ședințele Camerei Deputaților, aflată la vremea respectivă în Dealul Mitropoliei, pe strada Patriarhiei. Ion C. Brătianu tocmai plecase de la Camera Deputaților. Un fost profesor, Ivan Petraru care lucra ca funcționar public în București, l-a atacat cu un cuțit. L-a apărut paltonul gros al premierului dar și deputatul lordache Goga, care „l-a lovit pe agresor cu bastonul lui de modă veche garnisit cu o gheară de aur ținând o ghiulea de fildeș. Pietraru scăpă cuțitul și voi să fugă, dar îl prinse și îl predă agenților, care la strigătele lui sosiră în fine. Se urcă cu tata în trăsură și îl însoții până acasă”, a povestit Sabina Cantacuzino.

După aproape șase ani, a avut loc cel de-al doilea atentat. Într-o seară, Ion C. Brătianu ieșea de la Ministerul de Interne, însoțit de C. F. Robescu, director general al Poștelor și Telegrafului și de un sergent care avea misiunea de a-l păzi pe premier. Sabina Cantacuzino povestește și acest episod: „în strada Wilson, Vămii pe vremea aceea, agentul observă un individ care îi urma și se apropia de grup. În acel moment o detunătură de revolver se auzi, tocmai când polițistul lovi mână asasinului și devie lovitura. Glonțul, în loc să atingă pe tata, merse la d. Robescu și alunecă de-a lungul unei centuri ce purta. Astfel că nimeni nu fu nici măcar rănit, dar atentatorul, înhățat de doi sergenți care se găseau la Legațiunea austriacă, fu arestat”. Din cercetări, a rezultat că atacatorul, Stoica Alexandrescu, un mărunț negustor din Râmnicu Sărat care devenise falit de două ori, dorea să facă o ispravă de răsunet, care să atragă atenția asupra lui. Nici statuia din Galați nu a fost ferită de distrugerii. În anul 1940, o grupare legionară încercând să-și impresioneze liderul, pe Horia Sima care era atunci vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a folosit

statuia drept țintă de tir, provocându-i daune importante.

Regimul comunist a dat statuia jos de pe soclu și a ascuns-o în grajdul Primăriei de pe strada Constantin Brâncoveanu. „Mai întâi au tras-o jos cu patru perechi de boi, după care au târât-o către malul Dunării. După aceea, au demolat soclul cu târnăcoapele și au folosit piatra pentru a astupa câteva din gropile de pe strada Griviței. În fine, după câteva zile au dus statuia la grajdurile unde se țineau caii de poliție”, scrie istoricul Paul Păltânea.

„La grajd, lucrarea a stat mai bine de două decenii, fiind folosită ca suport de hamuri, furci și lopeți. În 1968, la un an după înființarea Muzeului de Artă statuia este luată și dusă în curtea instituției de pe strada Domnească”, menționează criticul de artă Corneliu Stoica. Doctorul Vasile Popa, în cartea Spitalul Județean și alte întâmplări, povestește: „în anul 1992 este ales primar Eugen Durbacă... Mă întâlnesc cu totul întâmplător cu el, în curtea spitalului. Îl felicit și îi adresez o rugămintă: în spatele Muzeului de Artă Modernă se află două statui în bronz care reprezintă două personalități de marcă ale istoriei noastre: Lascăr Catargiu, gălățean din comuna Schela și Ion Brătianu, făuritorul României Mari. Stau aruncate de zeci de ani. Repuneți-le pe soclurile lor, să le vadă lumea, să înțeleagă că avem o istorie, că nu venim de nicăieri. Că o fi ascultat de doctorul cel cult, că i-au mai spus-o și alții, cert este că primarul a avut o idee fericită și a decis după 100 de ani de la moartea lui Brătianu, restaurarea și reinstalarea statuii. Au fost acoperite găurile făcute de gloanțele legionarilor și s-a reparat mâna care dispăruse în cei mai bine de 20 de ani, în grajd. „Socul, asemănător cu cel din 1926, a fost construit de o echipă de la Regia Autonomă de Drumuri și Spații Verzi Galați condusă de Nicolae Malamatidis, mastru specializat în zidărie, ornamentații și lucrări din marmură, format la școala unor antreprenori italieni existenți la Galați în perioada de aur de dinainte de război. Tot această echipă a restaurat și statuia. A fost reconstituit degetul arătător al mâinii drepte (care a ieșit mai mare, de-a dreptul disproporționat) și au fost astupate găurile provocate de gloanțe”, menționează criticul de artă Corneliu Stoica.

Așa că ne vom aminti cu drag de I. C. Brătianu, omul politic care sigur că a făcut și bune, și rele, ca orice pământean, dar dacă tragem linie și socotim, vom constata că mai mult atarnă ceea ce a făcut pentru țara asta, pentru orașul nostru, și de aceea îi vom păstra cu drag, amintirea, în suflet.

Gabriela Neagu

Jocurile populare din Zona Romanați

Aspecte coregrafice generale

Încadrată din punct de vedere coregrafic în Dialectul din sud-estul Europei, făcând parte din Stilul Dunărean, Zona Romanați se identifică printr-o mare varietate de manifestări folclorice. Jocul popular din această zonă a atras atenția specialiștilor, prin complexitatea și bogăția repertorială specifică acestei zone, prin multitudinea manifestărilor folclorice în care se performează jocul popular, prin bogăția motivelor cinetice prezente în structura acestuia.

Specialiștii în folclor coregrafic apreciază jocurile populare din Romanați astfel: ”Prin repeziciunea și tehnica foarte complicată a pașilor, ceea ce este caracteristic jocurilor de câmpie, ele se situează în fruntea tuturor jocurilor din Oltenia

Vechimea portului și a jocului popular în Romanați poate fi apreciată și după descoperirile făcute în această zonă. Una dintre descoperiri care pune în valoare vechimea costumului este o statueta de lut, obiect de cult, descoperită la Vădastra, aparținând Culturii de Vădastra Faza a IV-a, cu o vechime de 6000-6500 de ani, reprezentând o femeie în costum popular, cu o compoziție și motive ornamentale care se regăsesc și astăzi pe costumul popular din zona Romanați.

O altă descoperire legată de numele obiceiul de invocare a ploii, Caloianul, singura inscripție getică, unde apare numele Kogaion, este un text orfic, în versuri, scris pe o cărămidă descoperită la ruinele cetății Romula în localitatea Reșca-Dobrosloveni, Romanați, astăzi jud. Olt: HAR TIOS/TINTONINOS / INSUS TIKO IS DAKON / KAND SIA TIL KOGAION / ILMATON HLIOYLO / PLEISTE NAKTOILO

Traducerea acestui text:

Mare e Zeul, întotdeauna (și pretutindeni)! Așa să spună vitejii (cei curați), când privesc spre Kogaion! Ucenicii (recruții) să cânte: Sfânt (puternic) este Domnul Noștri! Dansul tradițional s-a performat întotdeauna într-un anumit context, legat de o anumită ocazie de joc, legată de viața omului sau de sărbătorile calendaristice de peste an.

I.Ocaziile de joc

1.Ocazii generale (Hora satului, șezătoarea, petreceri)

Ocazia de joc cel mai des întâlnită a fost incontestabil, Hora satului. Acest eveniment se desfășura duminica, sau cu ocazia anumitor sărbători religioase, ocazie la care participa toată comunitatea. Repertoriul de joc abordat cu această ocazie era unul obișnuit, specific fiecărei localități, cuprinzând un număr foarte mare de jocuri, între 20 și 40. O parte din repertoriu era reprezentat de jocuri comune de circulație generală care se întâlnesc în aproape toate localitățile, Hora, Sârba, Brăulețul, Alunelul, Rustemul, cu anumite particularități sau variante cu nume proprii specifice anumitor localități. Există un număr mare de jocuri cu o structură cinetică identică dar purtând nume diferite de la o localitate la alta: Hora florilor la Dobrosloveni, Hora mințită

la Amărăști de jos, Bucinișu, Mințita la Fărcașele. În repertoriul de la hora satului predominau jocurile executate la comandă, Hora în două părți, Sârba la comandă, Rustem, Ițele, Alunelul bătut, acestea fiind câteva exemple specifice pentru această manifestare. Jocul se desfășura după un ciclu de joc predefinit, ordinea principalelor jocuri fiind una prestabilită de regulă de către cei, care conduceau jocul, sau în unele cazuri de către lăutari.

Hora satului a fost înlocuită astăzi de sărbători cu caracter local, fiecare localitate denumind sărbătoarea după un eveniment sau o anumită particularitate specifică localității respective: Sărbătoarea Iilor la Cezieni, Sărbătoarea Bujorului la Radomirești, Sărbătoarea Teiului la Băbiciu, Sărbătoarea Lubeniței la Văleni, Sărbătoarea cireșelor la Bucinișu sau sărbători legate de Sf. Mărie Mare la Redea, Deveselu, Vișina, Târgul de fete de la Cotenita, Sf. Mărie Mică la Vlădila, Gostavățu, Govia de Sf. Gheorghe la Vădastra și alte manifestări legate de anumite sărbători religioase sau de sărbătorile de iarnă. Cu această ocazie în majoritatea localităților se organizează petreceri, baluri la care participă persoane din toate categoriile sociale și de toate vârstele, în cadrul cărora se performează joc popular.

Șezătoarea a fost unul din obiceiurile cu rol foarte important în viața socială a satului. La șezătoare munca era îmbinată cu petrecerea, se cânta și de cele mai multe ori șezătoarea se termina cu joc. Repertoriul de joc era unul adaptat spațiului în care se desfășura obiceiul. Spațiul și uneltele de lucru au determinat crearea unor jocuri care se practicau numai cu această ocazie. Am să mă opresc asupra a două exemple, Hora din casă și Vârtelnița. Primul are atât numele cât și structura cinetică adaptate spațiului în care se practica. Deplasările se fac pe spații mici predominând motivele coregrafice cu deplasări laterale, în cercuri mici de 4-6 persoane, cu o viteză de execuție într-un ritm accelerat. Al doilea joc, Vârtelnița, executat numai de bărbați, este unul de mare virtuozitate care implică o mare putere de concentrare, mobilitate și dexteritate pentru execuția lui. Jocul se execută sărind cu pași încrucișați peste brațele crucii de la vârtelnița care se așează cu fozezele (brațele) în jos. Într-o cercetare realizată în anul 2004 pe Valea Șieului în județul Bistrița, am întâlnit un joc asemănător numit Crucea. La Monor se așează două baltage (toporaș) în cruce peste care se sare la fel ca la jocul amintit mai sus, diferențe apărând la muzică precum și la componența celor care îl execută: Vârtelnița se execută individual, Crucea câte doi bărbați față în față cu priză de mâna dreaptă. Este posibil ca acest joc să fie unul de circulație pastorală, adus în Oltenia de păstori, deși este semnalat într-un număr mic de localități, un joc asemănător este consemnat și în nordul Bulgariei, existând posibilitatea ca proveniența acestuia să fie una bulgărească, având în vedere faptul că în localitățile în care se întâlnește jocul au existat comunități de bulgari.

2. Ocaziile legate de ciclul vieții (Nașterea, Nunta, înmormântare)

Nașterea este un eveniment important în viața familiei, însă acest eveniment este foarte rar însoțit de joc, repertoriul abordat, atunci când se organizează petreceri, fiind cel curent, fără jocuri speciale legate de această ocazie.

Nunta este fără îndoială cel mai important eveniment din viața omului. Ocaziile de joc sunt numeroase în toate fazele ei de desfășurare. Primul moment de joc este cel desfășurat sâmbătă seara la casa miresei, moment ce poartă nume diferite: Fedeleș, Betele. Acest moment reprezintă o petrecere la casa miresei (de regulă), în seara de dinaintea nunții, la care participă tinerii, prieteni ai celor doi miri, precum și alți invitați. La începutul petrecerii, tineri pregătesc ornamentele (boboci de beteală, beteală) cu care va fi împodobit bradul de nuntă. Petrecerea începe cu joc, repertoriul fiind cel curent specific fiecărei localități, însă datorită faptului că la petrecere participă numai tinerii, repertoriul este redus uneori la jocurile cunoscute de aceștia. Nu există jocuri speciale care să fie practicate cu această ocazie. Următorul moment de joc este reprezentat de împodobirea bradului. Cu această ocazie se interpretează cântecul bradului, sau cântecul boboacelor și se joacă Hora bradului. Din punct de vedere cinetic nu este un joc diferit de o horă dreaptă, numai melodia este una specială. Hora miresei este următorul joc special din repertoriul de nuntă, practicat în momentul în care mireasa merge la apă sau la udat cum se numește obiceiul în multe localități. După udat se joacă o horă, caracterul acesteia fiind unul distractiv. În localitatea Brastavățu se așează în mijlocul horei ploștile ginerelui și/sau a cumnatului de mână, iar în momentul când se oprește muzica flăcăii participanți trebuie să fure din mijlocul cercului ploștile, urmând ca ginerile, respectiv cumnatul de mână să le răscumpere dacă acestea au fost luate de alt flăcău. Cel mai important moment de joc din nuntă este atunci când alaiul se întoarce de la cununat, când se joacă Nuneasca, sau Hora darului, Luneasca, Hora nașului așa cum este denumită în fiecare localitate, horă în care soacra mică împarte darurile rudelor apropiate. După acest moment în cadrul petrecerii de nuntă este practicat tot repertoriul specific fiecărei localități, repertoriu variabil de la 15-20 de jocuri cât se întâlnesc în general în fiecare localitate, până la peste 40 de jocuri întâlnite la Brastavățu.

Înmormântarea

În Romani nu există jocuri speciale de priveghi, sau care să fie performate în cadrul obiceiurilor de înmormântare, însă există un obicei practicat atât în Oltenia cât și în Banat, obicei postfunerar numit Hora de pomană. Obiceiul se desfășoară diferit de la o localitate la alta, atât ca zi de desfășurare cât și ca perioadă de timp de la decesul celui pentru care se desfășoară. Obiceiul are loc în prima zi de Paște în localitățile Băbiciu, Stoenești, Studina, a doua zi de Paște la Gârcov, Izbiceni, Gostavățu, fie trei ani la rând în primul an în prima zi, al doilea an a doua zi, în al treilea an a treia zi de Paște în localitatea Amărăști de Jos, Daneț, Celaru. Jocurile populare practicate în cadrul acestui obicei nu sunt

unele speciale, Hora dreaptă fiind jocul practicat cel mai des. Există localități unde se întâlnesc și variante de horă practicate numai cu această ocazie. În localitatea Ștefan cel Mare se joacă Hora de ouă, la Ianca hora numită Bordeiu se joacă numai la Paște. La Gârcov sunt întâlnite trei momente de joc unde se performează atât jocuri din repertoriul curent, Horă în două părți, Sârba, cât și un joc din repertoriul de nuntă, Nuneasca. Primul moment de joc se petrece la cimitir în jurul mormântului, al doilea moment de joc în fața casei celui trecut în neființă, unde părinții acestuia sunt "obligați" "să dea un pas în horă", adică să se prindă în horă și dacă pot să și danseze, iar al treilea moment de joc se petrece în curtea bisericii unde se desfășoară hora de pomană propriu-zisă și unde se împart darurile pregătite pentru această ocazie. Acest obicei presupune un studiu separat și am să revin asupra lui.

3. Ocaziile legate de perioade calendaristice

Dintre ocaziile de iarnă decât două sunt cele în cadrul cărora se performează joc popular. Unul dintre obiceiuri este Banda lui Jianu, obicei la sfârșitul căreia ceata de feciori, organizată asemănător cetelor de feciori din Transilvania, organizează o petrecere cu joc. Cu această ocazie se performează un repertoriu specific bărbătesc, iar dacă există și fete invitate se practică și jocuri mixte. Al doilea obicei în cadrul căruia apare joc este jocul caprei. Jocul caprei este un ritual menit să aducă rodnicie anului care urmează, spor de animale în turmele păstorilor și recolte bogate.

Fără îndoială cel mai reprezentativ obicei de primăvară-vară specific Romani și nu numai, este Călușul. Jocul călușarilor ilustrează principalele trăsături specifice Olteniei: vigoarea și vioiciunea, exuberanța și veselia, având în cadrul obiceiului un rol important, fiind principalul instrument al diferitelor acțiuni desfășurate în timpul ritualului. Obicei cu dată mobilă, Călușul se desfășoară de Rusalii, a 50-a zi de la Paște, cu o durată de 9 zile, începea în Duminica de Rusalii și se termina la 9 zile, în Marțea ciocului, atunci când ceata îngropa steagul. În ceata de căluș numărul dansatorilor este impar: 5, 7, 9, 11, sau mai mulți, în acest număr intrând și vătaful, mutul, stegarul precum și călușarii. Există cete de călușari în componența cărora există peste 50, 60 de călușari, pregătite anume pentru festivaluri sau alte manifestări, un exemplu în acest sens fiind ceata de călușari din Dobrun care a participat la Festivalul Călușul Românesc de la Caracal cu peste 80 de călușari. Vătaful este considerat cel mai important personaj din ceată, el este cel care conduce, coordonează, pregătește ceata, acceptă sau elimină călușarii din ceată și este ales pe un an sau mai mulți. Au fost cazuri când aceștia au condus ceata între 30 și 40 de ani, sau situații în care funcția s-a transmis din tată în fiu. Funcție importantă, mutul, este simbolul cultului fertilității și al vindecării sterilității, este cel care stabilește locurile unde se joacă. Principalul însemn al cetei de călușari este steagul, la împodobirea căruia se folosește pelin, usturoi, spice de grâu, busuioc, frunze de nuc, cu un anumit număr în funcție de numărul călușarilor

din ceată, plante cu caracteristici profilactice sau de vindecare și o maramă sau ștergar, cu care plantele se leagă la steag. Ritualul Călușului are rol de asigurare a fertilității și fecundității, asigurare a belșugului, prin jocul pe care aceștia îl practică în jurul mesei în curtea gospodarilor, masă pe care sunt puse grăunțe (grâu, mei, orz, ovăz, mazăre și cânepă), lână, apă, sare, pelin, usturoi, produse care sunt folosite în hrana animalelor, sau sunt oprite pentru a fi însămânțate anul următor sau pentru tratarea anumitor afecțiuni. Dansului călușarilor îi este atribuită și funcția profilactică, prin purtarea betelor femeilor, acestea având efect taumaturgic și apotropaic asupra acestora. Prinderea femeilor și bărbaților în horă, faptul că se dau copiii în brațe în timpul jocului, sau sunt plătiți călușarii să treacă peste ei, jocul în jurul anumitor obiecte prin care acestea capătă putere de vindecare, de atragere a forțelor benigne, toate acestea au rosturi de vindecare și profilaxie. Ritul de vindecare a celor luați din căluș are două etape, diagnosticarea și vindecarea. Sunt situații când diagnosticarea se face prin muzică, bolnavul reacționează la anumite melodii călușerești, iar vindecarea se face prin dans, jucând la capul bolnavului, în jurul lui, trecând peste el. Recuzita folosită cu această ocazie este compusă dintr-o oală nouă cu apă neâncepută, în care se pune pelin și usturoi, oală care apoi este spartă la capul bolnavului, și o găină neagră căreia îi est rupt gâtul la sfârșitul ritualului.

Cele mai importante vetre de căluș se găsesc pe valea Oltețului în localitățile Dobrun, Osica de sus, Osica de Jos, Brâncoveni, Morunglav, Cezieni, însă au existat vetre călușerești, unde obiceiul a dispărut, pe Valea Oltului în localitățile Gostavățu, Băbiciu, Rusănești, Cilieni.

I. Repertoriul (vechimea acestuia, răspândirea, categoriile funcționale)

1. Fondul repertorial specific

a. Jocuri de hora satului

Repertoriul specific fiecărei localități este variabil, de la 15-20 în cele mai multe localități până la 42 în Brastavățu, localitate care deține cel mai mare număr de jocuri din Romanați. Jocurile populare predominante, nelipsite în nici o localitate sunt Hora și Sârba, variante comune sau cu anumite particularități și nume specifice fiecărei localități. Repertoriul curent al comunei Brastavățu este compus din jocurile: Alunelul des, Alunelul rar, Ariciul, Băluța, Bidineaua, Boieresca, Bordeiul, Brăulețul, Ciocârlanul, Ciuleandra, Costorăreasa, Galaonul, Geamparalele, Hora ceasului, Hora de mână, Hora Nuți, Ițele, Jiencuța, Joiana, Maneaua, Perinița, Rustemul pe 3, Rustemul pe 5, Sinistra, Simianca, Sârba dăogarilor, Sârba de la Gorj, Sârba sârbească, Sârba Studiniții, Sârba șchioapă. Sârba țigănească, Toanta, Trandafirul, Tugulițele, Vulpea.

Varietatea tipologică a acestor jocuri este foarte mare acoperind aproape toate clasele și tipurile de joc. În Romanați se întâlnesc hore simple și hore dunărene, brăuri, sârbe, jocuri de perechi, jocuri de ceată și jocuri solistice.

b. Jocuri de circulație pastorală au ajuns și în Romanați venind dinspre nord dinspre județul Vâlcea, datorită

transhumației. Acestea sau suprapus pe specificul zonei și au determinat crearea unor jocuri noi, combinând specificul local, jocurile în cerc, cu jocurile de perechi. Desfășurarea acestora se bazează pe combinații între horă și sârbă în prima parte a jocului și jocuri de perechi în partea a doua. Numele și melodiile pe care acestea se performează atestă clar influența jocurilor păstorești, Ungurica, Ungureanu.

c. Jocuri de petrecere erau performate cu ocazii speciale, acestea având vădit funcție distractivă, de petrecere. Câteva dintre acestea, întâlnite nu numai în Romanați, sunt: Vulpea pe furate, joc la care se schimbă partenera în partea a doua a jocului, fiind o combinație între sârbă și joc de perechi, Baraboiul joc de perechi în coloană cu desfășurare pe verticală, la care se schimbă partenera în timpul jocului, la comandă sau pe baza strigăturilor care însoțesc jocul și Mătura, joc de petrecere la care se joacă cu un obiect, de obicei mătură, la care se schimbă partenerii în momentul în care acest obiect este lăsat jos.

d. Jocuri ritual-ceremoniale

Cele mai reprezentative mișcări de căluș poartă numele celor care le-au creat, nume specifice localității de proveniență sau nume legate de anumite particularități cinetice specifice mișcărilor respective: Dobruneasca, Osiceanca, Olteneasca, Râul lui Mureș, A lui Vițu, A lui Lele, A lui Manole, Peștele, Rața, Bobocul, Ca aluna, Zâi zâi, Greaua, Pintenașul, Două sus și una jos, Trei laturi, Țăra.

III. Categoriile tipologice

1. Clasa

Din punct de vedere tipologic întâlnim în Romanați toate clasele și aproape toate tipurile de joc popular, conform sistemului de clasificare alcătuit de Andrei Bucșan. Clasa I. Hore mari / Grupa A. Hore simple

Tipul Horă dreaptă (Hora mare, Hora dreaptă)

Horă în două părți (Hora florilor, Hora trandafirului, Mințita, Boieresca)

Grupa B. Hore dunărene, Tipul Horă bătută (Hora ceasului, Ceasul, Hora de mână), Geampara (Geamparaua, Geamparalele)

Clasa II. Brăuri; Grupa Brăuri dunărene

Tipul Rustem (Rustemul împletit, Rustemul schimbat, Rustemul întors, Sucitu răsucitu) Tipul Brăuleț oltenesc (Brăul, Brăulețul, Galaonul, Balta, Băluța, Cazacul, Alunelul)

Clasa III. Hore mici Tipul Ciuleandra

Clasa IV. Doiuri/ Tipul Doi schimbat (Baraboiul, Mătura)

Clasa V. Cete / Grupa Cete speciale

Tipul Căluș ritual

Clasa VI. Solo / Grupa Solo de virtuozi

Tipul Geampara solistică (Vârtelnița)

IV. Analiza morfologică

O succintă analiză morfologică dovedește faptul că, datorită prezenței tuturor claselor de dans, se regăsesc în jocul popular din Romanați majoritatea aspectelor de ansamblu, de mișcare, compoziționale, de structură cinetică și metrico ritmice.

1. Aspecte de ansamblu

a. Formația: în ceea ce privește formația în care se desfășoară jocul se regăsesc majoritatea formelor prezente, determinate de categoria tipologică: cerc, cerc deschis, semicerc, linie, individual, perechi.

b. Componenta: în ceea ce privește componenta, aceasta a suferit modificări majore, dacă în trecut se putea vorbi de componentă femeiască, bărbătească și mixtă, astăzi majoritatea

jocurilor au suferit modificări în ceea ce privește componenta, majoritatea jocurilor devenind mixte.

c. Ținuta: așa cum au apărut modificări în ceea ce privește componenta și ținuta jocurilor a suferit modificări, majoritatea jocurilor având astăzi o ținută de mână jos. Însă apar frecvent și alte ținute (de umăr, încrucișate la spate, cu brațele îndoite).

2. Aspecte de mișcare

a. Desfășurarea în spațiu

În ceea ce privește desfășurarea în spațiu aceasta se desfășoară cu ocolire spre dreapta, bilateral, cu avansare înainte cât și desfășurare într-un punct fix.

b. Tempoul

În jocurile din Romanați există mari variații în privința tempoului. De la tempoul moderat întâlnit la hore, la unul accelerat și vioi întâlnit la sârbe și brâuri, până la unul rapid întâlnit numai la jocurile oltenesci, una dintre caracteristicile jocului oltenesc fiind schimbarea tempoului în timpul dansului la unele jocuri, pornind de la unul vioi la unul accelerat.

3. Aspecte compoziționale

a. construcția

Construcția jocurilor populare se încadrează în cele trei tipuri determinate: simplă, dezvoltată și complexă, plecând de la jocuri cu un singur motiv coregrafic până la jocuri cu 5-7 motive coregrafice, cu un mod de organizare diferit de la o localitate la alta, plecând de la o construcție fixă până la una complexă.

Construcția simplă se întâlnește în cazul horelor și sârbelor, bazate pe un singur motiv coregrafic (Hora dreaptă, Sârba).

Construcția dezvoltată se regăsește în majoritatea jocurilor, având la bază un motiv coregrafic care de cele mai multe ori este modificat (Horă în două părți, Sârba bătută, Sârba la comandă).

Predominantă este construcția complexă în care apar două sau mai multe motive coregrafice (Hora trandafirului 2 motive, Hora ceasului 4 motive, Sârba Ghencii 4 motive, Brăul de la Vișina 5 motive, Alunelul de la Vlădila 7 motive coregrafice), motive care se repetă într-o anumită succesiune fixă sau mobilă, acestea fiind doar câteva exemple.

b. succesiunea figurilor

Succesiunea figurilor coregrafice este de cele mai multe ori uniformă și fixă, însă datorită faptului că foarte multe jocuri oltenesci se execută la comandă există jocuri cu succesiune mobilă, determinată de strigătura specifică fiecărei părți, de caracterul arhaic al jocului din Romanați.

4. Aspecte de structură cINETICĂ

Motive cINETICE

Împărțite în mai multe categorii, legate de mișcare, motivele cINETICE întâlnite în jocurile populare din Romanați, ilustrează conținutul acestora. Se regăsesc aici motive cINETICE simple executate pe loc sau cu ocolire, bătăi pe sol în acord și accentuate, cârlige, încrucișări ale picioarelor în față sau în spate, pinteni și sărituri. Pașii care se execută în cadrul acestora (pași simpli, pași accentuați, pași alăturați, pași nedepășiți, pași încrucișați, pași forfecăți, pași bătuți, pași fluturați, pași executați pe toc sau pe vârful, pași vârful-toc, flexiuni, extensii, bătăi din palme, pinteni executați în aer sau pe sol, sărituri.

5. Aspecte metrico-ritmice

a. Măsura muzicală cel mai frecvent întâlnită la jocurile populare din Romanați este de 2/4, însă există și câteva excepții, jocuri care se desfășoară fie pe măsuri combinate, Sălciara 6/8 și 2/4, Tepușul, Șobolanul unde apar combinații de 5/8 cu 7/8 în proporții diferite și Geampara 7/16.

b. Categoriile ritmice întâlnite în jocurile populare din Romanați sunt: cel mai frecvent ritm întâlnit este ritmul binar alcătuit din pulsații cu valoare de optime și pătrime, rareori șaisprezecimea și doimea la care accentul cade pe primul timp (Hora, Sârba, Alunel, Brău). Ritmul binar sincopat la care accentele provin din sincope prin deplasarea acestora întâlnit la câteva variante de Alunel, Brău, Sârbe și Căluș. Cu o frecvență redusă apare ritmul ternar întâlnit la jocul Sălciara și ritmul asimetric foarte rar întâlnit, chiar pe cale de dispariție la care alternează pulsații binare cu pulsații ternare, într-un raport de 2-3, 3-2(5/8), 2-2-1-2(7/8) întâlnit la Tepuș și Șobolan.

Motivele ritmice întâlnite sunt cu precădere dipiric, spondeu, anapest și dactil, cu o frecvență redusă se întâlnește și amfibrahul.

Acestea sunt doar câteva dintre cele mai reprezentative aspectele coregrafice generale specifice jocurilor din Romanați, aspecte ce conturează unitatea coregrafică specifică Văii Dunării și Câmpiei Romanațiului, Stilul Dunărean în care se încadrează Zona Romanați. Situată într-o zonă de interferență între Muntenia și Oltenia, între celelalte zone din Dolj și Vâlcea, Romanațiul se diferențiază față de zonele învecinate prin viabilitatea ocaziilor de joc, prin marea varietate repertorială existentă și astăzi.

Bibliografie selectivă:

1. Academia Română - Institutul de etnografie și folclor C. Brăiloiu, „Sărbători și obiceiuri”, Voi. I, Oltenia, ed. Enciclopedică, București, 2001
2. Bîrlea Ovidiu, „Eseu despre dansul popular românesc”, Cartea Românească, București, 1982
3. Bucșan Andrei, „Specificul dansului popular românesc” Ed. Academiei R.S.R., București, 1971
4. Călușul - Tezaur universal, Ed. Universitatea pentru toți, Slatina, 2002
5. Dejeu Zamfir - Dansuri tradiționale din Transilvania, Ed. Clusium, 2000

Florian Teodorescu - Prof. Coregraf

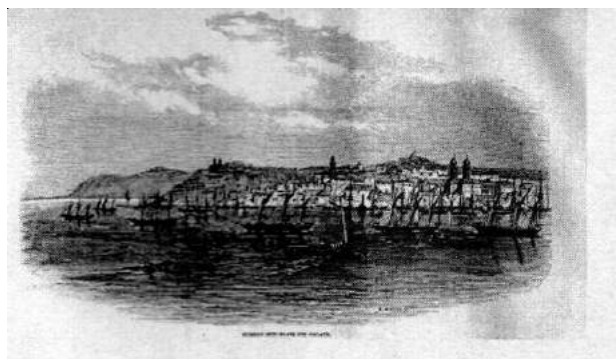

“ABECEDAR ISTORIC GĂLĂȚEAN”

VICTOR CILINCA

Am fost piatră de temelie la apariția națiunilor?

Vorbind despre războaie importante pentru viitorul omenirii, ar trebui pomenit neapărat lungul Război al Crimeii, cel de la jumătatea secolului al XIX-lea, isprăvit cu doar trei ani înainte de Unirea Principatelor Române, unire care a fost una dintre urmările firești ale înțelegerilor de după acest război aproape mondial. Război atât de important, pentru că a zguduit imperiile de atunci, forțându-le să scape din gheare micile popoare, care s-au coagulat apoi, formând națiuni de sine stătătoare moderne, precum România, Germania sau Italia.

Portul Galați în vremea Războiului Crimeii - gravură englezească dintr-o revistă britanică a timpului, „Illustrated London News”, publicată de dr. Emil Popa pe blogul său - Lecția de anatomie a doctorului Popa

Războiul și... fumatul, „obiceiuri” rele! Ca să uităm de lupte și să ne și amuzăm nițel, este interesant de observat că marele război din Crimeia a avut urmări păcătoase și asupra moravurilor moderne, de care acum Europa încercă să scape, pentru o mai bună sănătate a cetățenilor: viciul fumatului a fost... una dintre urmările neașteptate ale acestui război, căci soldații englezi și cei francezi, în atâția ani de luptă în tranșee, au deprins și meșteșugul soldaților turci, de a face „trabucuri în hârtie”, adică țigări. Până atunci, cu excepția marinarilor sau docherilor, care mai fumau pipă, europenii... mestecau tutunul, adunat în mici ghemotoace, numite „păpuși”, această ciudată gumă de mestecat care pișcă la limbă fiind scuipată pe stradă sau, în localuri publice, în vase speciale, „scuipători”. Ciudat lucru, nu? Iar unii preferau să tragă praf din tutun mărunțit, brrr, pe nas, „prizând”

tutun amețitor. Fumatul țigării, mai comod, s-a dovedit însă în vremea care a urmat periculos pentru sănătate!

Exportul Galațiului, una din cauzele unui război aproape mondial?

Sigur, războiul a avut loc departe, în peninsula din nordul Mării Negre care a intrat și în vremurile noastre în atenția ziarelor și televiziunilor, adică tocmai în Crimeia, dar urmările acestei încleștări militare au fost foarte importante și pentru viitorul românilor! De altfel, unii români au și luat parte la acel război. Războiul, scrie cercetătorul gălățean Tudose Tatu, care ne-a pus la dispoziție și câteva materiale încă nepublicate de el, a pornit și de la situația că portul Galați rivaliza cu marele port rus Odesa, prin prețul mult mai mic al grânelor exportate de români prin portul nostru către Occident și Orient, decât al celor rusești. Tabloul pictat la două decenii după război, opera celebră a unui cunoscut pictor rus, Iliia Repin, „Edecarii de pe Volga”, e concludent în a reda și efortul extraordinar, munca mizeră, inumană, a unor nenorociți folosiți, cred, în locul animalelor de povară, pentru ca, desigur, să mai scadă astfel din prețul transportului: vezi acolo un grup de bărbați zdrențăroși înhămați precum animalele, cu hamuri lungi, pentru a trage de pe uscat un șlep cu grâu pe uriașul fluviu. În același timp, tabloul pictorului care a colindat, ca un fotograf japonez de azi, prin Rusia țaristă, arată starea de mizerie care avea să contribuie, câteva decenii mai târziu, la declanșarea sângeroasei „Revoluții din Octombrie” bolșevice, război civil fraticid cu urmări importante și cumplite pentru Europa, inclusiv pentru România!

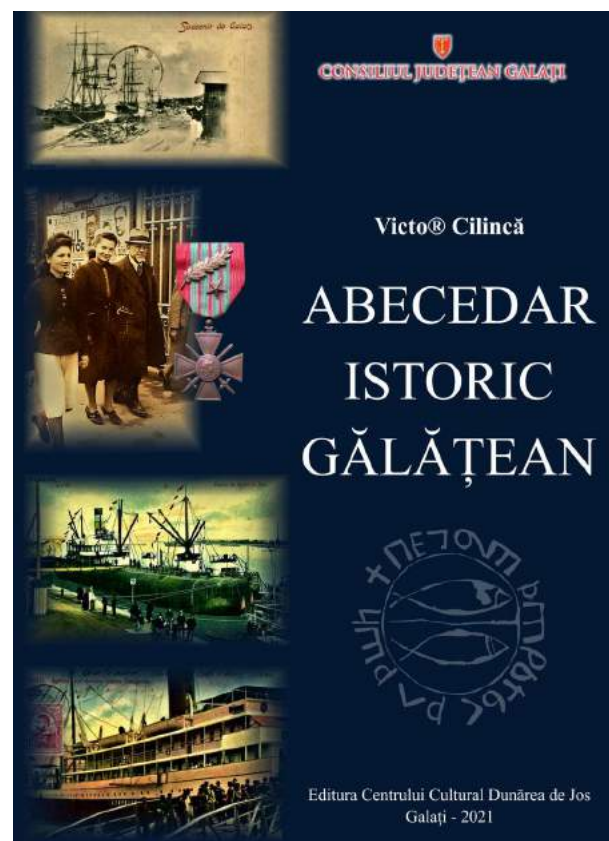

Același cercetător gălățean citează, printre cei care s-au exprimat în favoarea capitalei gălățene a României, pe scriitorul Constantin Negruzzi, dar și pe unul dintre șefii administrației rusești, de ocupație, a Moldovei dinaintea de Unirea din vremea lui Cuza.

tehnologie să vezi, domnule dragă, „trăsură fără de cai”, „fug” nemțesc - după cum îi zicea, ca-n popor, și Eminescu, „mașină cu aburi pe drum de fier”!) și să se zgâiască la trăsurile care aduceau de la Gară veseli călători plini de geamantane, veniți din capitală și din alte locuri...

Portul Galați, unde navele aduceau mărfuri străine și preluau grâu și alte produse agricole românești, era și o atracție mondenă pentru gălățeni, care așteptau aici săptămâni și luni să vină vapoare cu scrisori, colete, oaspeți, străini vizitatori sau cu vreo afacere, bunătăți exotice de mâncat sau de îmbrăcat, cărți, presă și știri de departe, ziare tipărite la Brăila când erau interzise la Galați (și invers). Era locul noutăților, întâlnirilor, locul în care mai tot timpul se petrecea ceva, unde aflai despre norocul unuia întors bogat în țara din care plecase sărac cu ani în urmă, sau despre vreo nenorocire petrecută undeva unei foste cunoștințe. Se puneau chiar pariuri între cei care încercau să ghicească, după fumul scos pe coș, ori după forma pânzelor, ce navă se zărea în depărtare. Multe limbi se mai auzeau în port și prin cârciumioarele sale în care cântau lăutari și se jucau mici averi la zaruri sau la cărți, cam ca în filmele cu cowboy! Abia când a apărut, la sfârșit de veac XIX, trenul, nostalgicii bătrâni ai unor călătorii din tinerețe, tineri visând să plece în lumea tuturor posibilităților, perechile îndrăgostite se plimbau pe Ulița de privit, devenită apoi strada Al. I. Cuza, să privească trenul sosind în vale, la stația CFR, să-i admire fumul gros (Mde, mare

CALEIDOSCOP - Octombrie

1 octombrie 331 î.Hr.: Alexandru cel Mare îl învinge pe Darius al III-lea al Persiei în bătălia de la Gaugamela.

1 octombrie 1800: Spania a cedat Franței provincia Louisiana din America de Nord, în baza tratatului de la San Ildefonso. După trei ani, francezii o vor vinde Statelor Unite.

2 octombrie 31 î.Hr.: Bătălia navală de la Actium. Cleopatra și Antonius sunt învinși de Octavian Augustus.

2 octombrie 1409: Este atestată cea mai veche pisanie românească, cea de la Biserica din Streisângeorgiu, Hunedoara.

2 octombrie 1984: Cei trei cosmonauți sovietici Leonid Denisovich Kizim, Vladimir Alekseyevich Solovyov și Oleg Jurjewitsch Atkow au revenit după 237 zile pe Pământ. A fost până atunci, una din misiunile cu cele mai multe zile petrecute de cosmonauți, la bordul stației spațiale Salyut 7.

2 octombrie 2006: Charles Cari Roberts intră într-o școală Amish din orașul Nickel Mines, Pennsylvania și împușcă cinci eleve în cap, rănește alte cinci (cu vârste cuprinse între 6 și 13 ani) apoi se sinucide.

3 octombrie 1849: Autorul american Edgar Allan Poe este găsit căzut pe un trotuar în orașul Baltimore, Maryland în stare de confuzie mintală după o dispariție de câteva zile. Este ultima dată când este văzut în public înainte de moartea sa.

3 octombrie 1942: Racheta germană A4-/V-2, prima rachetă balistică din lume și primul obiect care a făcut un zbor suborbital a fost testată cu succes pentru prima oară.

3 octombrie 1990: Reunificarea Germaniei: Germania de Est aderă la Germania de Vest, astfel ziua de 3 octombrie înlocuiește ziua de 17 iunie ca zi de sărbătoare națională a Germaniei.

4 octombrie 1582: Papa Grigore al XIII-lea aplică Calendarul gregorian în Italia, Polonia, Portugalia și Spania; 4 octombrie a acestui an devine 15 octombrie.

4 octombrie 1853: Începe Războiul Crimeii (1853-1856). Țările Române devin teatru de ocupație și confruntări militare.

4 octombrie 1957: Sputnik 1, primul satelit artificial al Pământului, a fost lansat pe orbită de o rachetă R-7 Semiorca de la cosmodromul Baikonur din RSS Kazahă, URSS.

4 octombrie 2000: Văduva lui John Lennon, Yoko Ono, a inaugurat într-o zonă de la periferia orașului Tokio, primul muzeu consacrat în exclusivitate legendarului component al formației Beatles. Muzeul conține cca 130 de obiecte care au aparținut marelui cântăreț, între care și un jurnal, care conține poezii și schițe.

5 octombrie 1905: Wilbur Wright realizează cu avionul Wright Flyer III un zbor de peste 38,6 km în 39,5 minute, până atunci cel mai lung zbor cu un avion alimentat.

5 octombrie 1962: Dr. No, primul film din seria James Bond, are premiera în Marea Britanie. În distribuție Sean Connery și „Bond-Girl” Ursula Andress.

5 octombrie 2000: Regimul autoritar al lui Slobodan Miloșevici în Republica Federală Iugoslavia a luat sfârșit prin demisia acestuia în urma demonstrațiilor de pe străzile Belgradului.

5 octombrie 2011: A murit Steve Jobs, cofondatorul și CEO-ul (directorul general) al firmei Apple Computer. Este considerat ca fiind unul dintre cele mai influente personaje atât din industria calculatoarelor cât și în industria divertismentului.

6 octombrie 1973: Egiptul, condus de președintele Anwar El Sadat, în cooperare cu Siria, a atacat Israelul, declanșând Războiul de Yom Kippur.

6 octombrie 1981: Anwar al-Sadat, președinte al Egiptului și laureat al Premiului Nobel pentru pace, este asasinat în Cairo de un grup de fanatici.

7 octombrie 1571: Bătălia de la Lepanto: Flota unită a Spaniei, Maltei, Veneției, Genovei și Ducatului de Savoia, organizată de Papa Pius al IV-lea, zdrobește flota turcă. Începutul declinului Imperiului Otoman.

7 octombrie 1857: În cadrul Adunării ad-hoc a Moldovei, Mihail Kogălniceanu prezintă Proiectul de rezoluție care cuprindea “dorințele fundamentale” ale românilor moldoveni, arătând că “dorința cea mai mare” este Unirea Principatelor într-un singur stat.

7 octombrie 1883: S-a inaugurat Castelul Peleş.

7 octombrie 1919: Ia ființă compania Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM). Este cea mai veche companie aviatică, încă operativă.

7 octombrie 1985: A fost deturnată nava italiană Achille Lauro aflată în croazieră pe Marea

Mediterană cu peste 400 persoane la bord, de membrii organizației “Frontul pentru Eliberarea Palestinei”.

8 octombrie 1878: Armata română victorioasă în Războiul de Independență, își face intrarea triumfală în București pe Podul Mogoșoaiei, care de atunci poartă numele de Calea Victoriei.

8 octombrie 2009: Herta Muller, scriitoare și traducătoare germană originară din România, primește Premiul Nobel pentru Literatură.

8 octombrie 2008: A murit George Emil Palade, om de știință american de origine română, laureat al premiului Nobel pentru Medicină (1974).

9 octombrie 2006: Google anunță că preia compania YouTube. Fondatorii acesteia Chad Hurley și Steve Chen, vor continua să conducă independenți afacerile firmei YouTube.

10 octombrie 1903: Compania Bayer a pus în vânzare aspirina. Noul medicament a fost obținut de un chimist bavarez, Felix Hoffman, pentru a ameliora reumatismul tatălui său. Aspirina a fost derivată la început din acidul salicilic, un extract din coajă de salcie, dar în 1899 Bayer a realizat un procedeu de a-1 obține prin sinteză.

10 octombrie 1933: Compania Procter&Gamble a lansat pe piață primul detergent de uz casnic, Dreet, care conținea surfactanți sintetici.

10 octombrie 1957: Incendiul de la Windscale - una dintre cele mai grave accidente nucleare înainte de dezastrul de la Cernobil; sunt eliberate cantități mari de materiale radioactive.

10 octombrie 1989: Dizidentul Dan Petrescu a contactat postul de radio „Europa Liberă”, căruia i-a oferit un interviu ad-hoc despre situația dezastruoasă din România. Dan Petrescu și Liviu Cangeopol scriseseră o carte intitulată „Ce-ar mai fi de spus” -virulentă critică a regimului comunisto-ceaușist.

10 octombrie 1914: A murit la Sinaia Regele Carol I al României, după 48 de ani de domnie.

11 octombrie 1593: Mihai Viteazul intră în București și urcă pe tronul Țării Românești, după acceptarea sa de către Poarta Otomană.

11 octombrie 1866: Carol I este recunoscut de către Poarta Otomană ca domn al Principatelor Unite.

13 octombrie 1307: Din ordinul regelui Filip al IV-lea cel Frumos, cavalerii templieri din Franța, în frunte cu Jacques de Molay, sunt arestați. Ulterior, o bulă a Papei Clement al V-lea cerea tuturor monarhilor creștini din Europa să facă același lucru și să pună sechestru pe averile templierilor.

13 octombrie 1860: A fost realizată prima fotografie aeriană din lume, dintr-un balon cu aer cald aflat la înălțimea de 1200 de picioare (366 de metri) deasupra orașului Boston.

13 octombrie 1879: A fost dată Legea de revizuire a art. 7 din Constituția României, care acorda cetățenie și locuitorilor de altă religie decât cea creștină. Evreii pământeni primeau, astfel, cetățenie română.

13 octombrie 1917: A șasea și ultima presupusă apariție a Fecioarei Maria la Fatima (Portugalia, 130 km la nord de Lisabona).

13 octombrie 1998: Regizorul Lucian Pintilie i-a fost decernat Premiul special al juriului, la Festivalul Internațional de Film de la Veneția, pentru filmul Terminus Paradis.

14 octombrie 1802: În Țara Românească a avut loc un puternic cutremur de pământ, cel mai mare seism din România, consemnat de documente. Cutremurul s-a produs în Vrancea și se apreciază că a avut o magnitudine de 7,7-7,9 grade. Și Bucureștiul a fost grav afectat, aici prăbușindu-se Tumul Radu Vodă, Hanul Șerban Vodă, o parte din Tumul Colței și multe alte construcții.

14 octombrie 1947: Pilotul american Chuck Yeager zboară cu un Bell X-1 devenind primul om care a zburat cu viteză mai mare decât a sunetului.

14 octombrie 1962: Un avion de recunoaștere american Lockheed U-2 a zburat deasupra Cubei și a fotografiat rachete sovietice capabile de a purta încărcătură nucleară, declanșând criza rachetelor cubaneze.

14 octombrie 1994: Liderul palestinian Yasser Arafat, primul ministru israelian Yitzhak Rabin și ministrul de externe israelian Shimon Peres primesc Premiul Nobel pentru Pace.

15 octombrie 1815: Napoleon I al Franței își începe exilul în insula Sfânta Elena din Oceanul Atlantic.

15 octombrie 1922: La Alba Iulia a avut loc încoronarea lui Ferdinand Victor Adalbert Meinrad de Hohenzollern-Sigmaringen ca rege al tuturor românilor - Ferdinand I.

15 octombrie 2001: Prim-ministru japonez Junichiro Koizumi a cerut scuze Coreei de Sud pentru atrocitățile comise de japonezi în timpul ocupației din Coreea, 1910-1945.

16 octombrie 1978: Cardinalul Karol Jozef Wojtyla din Cracovia, Polonia a devenit Papa Ioan Paul al II-lea, devenind primul papă dintr-o țară slavă și primul papă neitalian în ultimii 400 de ani.

16 octombrie 2005: Papa Benedict al XVI-lea a acordat, pentru prima oară în istoria papalității, un interviu televizat difuzat de canalul public polonez TVP1.

17 octombrie 1973: OPEC începe embargoul; anunță decizia de a opri exportul de petrol spre Statele Unite și alte națiuni care ofereau ajutor militar Israelului în cadrul Războiului Yom Kippur din octombrie 1973.

18 octombrie 1968: Atleții americani Tommie Smith și John Carlos, câștigători ai medalilor de aur, respectiv bronz, în proba de 200 de metri sprint, la Jocurile Olimpice de la Mexico City, sunt excluși din lotul american și din satul olimpic. Decizia a fost luată după ce, la ceremonia de înmânare a medalieiilor, cei doi protestaseră față de situația populației de culoare din SUA, făcând salutul specific organizației “Black Power”.

19 octombrie 202 î.Hr.: Scipio Africanul, proconsul Republicii Romane, i-a învins pe cartaginezii lui Hannibal în bătălia de la Zama, punând capăt celui de-al Doilea Război Punic.

19 octombrie 1781: Lordul Cornwallis capitulează în Yorktown, Virginia, în fața generalului George Washington, comandantul armatelor americane. Această capitulare marchează victoria americanilor în Războiul de Independență.

19 octombrie 1813: Armata franceză condusă de Napoleon Bonaparte a fost înfrântă de armatele Rusiei, Prusiei, Austriei și Suediei în Bătălia de la Leipzig, supranumită Bătălia Națiunilor.

19 octombrie 1865: Inaugurarea oficială a liniei ferate București-Giurgiu, prima din România; Filaret devine prima gară a Bucureștilor.

19 octombrie 1987: La New York, bursa de pe Wall Street înregistrează o scădere istorică, de 22,6% a indicelui Dow Jones. Ziua rămâne în istorie ca „lunea neagră” marcând una dintre cele mai mari crize economice mondiale.

19 octombrie 1988: Izbucnește criza politică din Iugoslavia care marchează începutul procesului de dezintegrare a fostei federații iugoslave.

20 octombrie 1860: Promulgarea Diplomei din Octombrie de către împăratul Franz Joseph, care a pus capăt sistemului absolutist și a deschis era guvernării constituționale (“regimul liberal”) în Imperiul Austriac. Potrivit documentului, Transilvania a redevenit stat autonom în cadrul imperiului.

20 octombrie 1920: Începe greva generală a proletariatului din România, la care participă cca 400.000 de salariați; cuprinde toate ramurile industriei și transporturilor și este prima greva politică generală a proletariatului din întreaga România (20-28 octombrie).

20 octombrie 1935: Comuniștii chinezi conduși de Mao Tzedun ajung în nord-vestul Chinei la capătul unui marș de 10.000 km de-a lungul țării, cunoscut ca Marșul Cel Lung.

20 octombrie 1944: În timpul vizitei de la Moscova, primul ministru britanic W. Churchill i-a propus, și Stalin a acceptat, înțelegerea cu privire la împărțirea zonelor de influență în Balcani.

21 octombrie 1754: Sunt inaugurate primele școli din Blaj: „Școala de Obște”, cu predare în română, și Gimnaziul din Blaj, cu predare în latină și germană. Blajul devine centrul învățământului românesc din Transilvania.

21 octombrie 1879: Thomas Alva Edison a demonstrat cu succes obținerea primului bec electric durabil și practic din punct de vedere comercial, la laboratorul lui din Menlo Park, New Jersey.

21 octombrie 1915: Compania americană de telefonie și telegrafie a realizat primul discurs direct transatlantic din Arlington (Virginia), cu destinația Paris, transmis prin sistemul de radio-telefonie.

22 octombrie 1932: A treia Conferință balcanică de la București, la care participă Albania, Grecia, Iugoslavia, România și Turcia. Se pun bazele unui pact politic balcanic bazat pe principiul neagresiunii.

22 octombrie 1962: Criza rachetelor cubaneze. începe blocada economică a SUA împotriva Cubei.

22 octombrie 1964: Jean-Paul Sartre a refuzat Premiul Nobel pentru Literatură, declarând că nu dorește să fie „transformat” de acest premiu.

23 octombrie 1958: Decernarea Premiului Nobel pentru literatură scriitorului rus Boris Pasternak (n. 1890 - m. 1960) pentru romanul “Doctor Jivago”, devenit best-seller în Europa Occidentală, dar nepublicat în țara de origine.

24 octombrie 1795: Teritoriul Poloniei este divizat între Prusia, Rusia și Austria. Statul polonez va reapărea pe harta Europei abia la sfârșitul Primului Război Mondial (1918).

24 octombrie 1929: Bursa din New York se prăbușește. Această zi a rămas în istoria Bursei cu numele de „Joia Neagră”.

25 octombrie 1854: În timpul războiului Crimeii, în Bătălia de la Balaklava, are loc dezastruoasa șarjă a cavaleriei ușoare britanice.

25 octombrie 1944: În al doilea război mondial, armata română intră în orașul Cărei (Bătălia de la Cărei), preluând controlul asupra întregului teritoriu pierdut în urma Dictatului de la Viena din 1940.

26 octombrie 1497: Lupta de la Codrîi Cosminului, armatele moldovene conduse de Ștefan cel Mare atacă și înfrîng armata poloneză a lui Ioan Albert al Poloniei.

26 octombrie 1860: A fost inaugurată, în prezența lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866), Universitatea din Iași, cu patru facultăți: Drept, Filosofie, Științe și Teologie.

26 octombrie 1991: Siciul cu osemintele Eroului Necunoscut este din nou reinstalat în Parcul Libertății (Carol), de unde a fost mutat în anul 1957 și dus la Mărășești.

27 octombrie 1878: Banca de economii The Manhattan Savings Bank din New York City a fost jefuită. Suma furată a fost de trei milioane de dolari. Prezumtivul șef al bandei de hoți, George “Western” Leslie, nu a fost întemnițat, din lipsă de dovezi.

27 octombrie 1904: S-a dat în folosință prima linie a metroului din New York City, linie ce leagă primăria orașului de cartierul Harlem.

27 octombrie 1938: Este inaugurată, la Târgu Jiu, “Coloana fără sfârșit”, celebra sculptură a lui Constantin Brâncuși.

28 octombrie 1869: Dimitri Mendeleev a elaborat Tabelul periodic al elementelor.

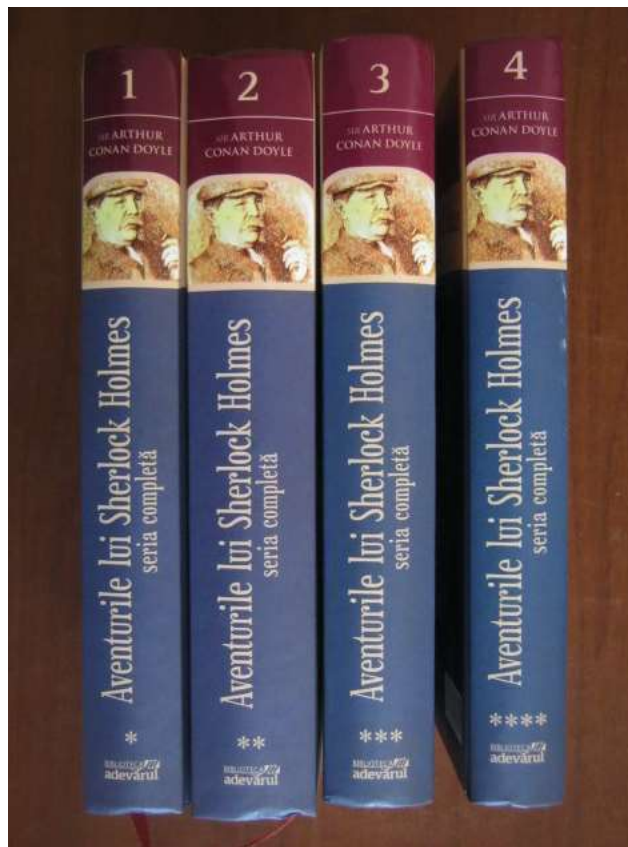
28 octombrie 1962: Criza rachetelor cubaneze: în urma mesajului radiodifuzat al Papei Ioan al XXIII-lea, Nikita Hrușciiov le-a declarat americanilor că a ordonat demontarea rachetelor nucleare amplasate în Cuba.

29 octombrie 1947: Are loc, la București, în sala de festivități a Școlii Superioare de Război, procesul intentat conducătorilor Partidului Național-Tărănesc, în frunte cu Iuliu Maniu.

29 octombrie 1967: S-a inaugurat Stadionul Central din Craiova, cu ocazia meciului internațional de fotbal dintre echipele României și Poloniei.

29 octombrie 2015: China a anunțat că renunță la controversata politică a copilului unic după 36 de ani. Tuturor cuplurilor li se va permite să aibă doi copii.

30 octombrie 1971: Accidentul ecologic de la Certej, soldat cu 89 de morți și peste 70 de răniți.

30 octombrie 2015: 64 de persoane au murit și altele peste 160 au fost rănite în urma unui incendiu care a avut loc în clubul Colectiv din București. Incendiul a izbucnit de la artificiile folosite la un concert care avea loc în acel moment.

31 octombrie 1517: Profesorul Martin Luther lipește pe ușa bisericii din Wittenberg cele 95 de teze, care invitau la o dispută academică pe tema indulgențelor. Data este considerată drept început al Reformei, sărbătorită de protestanți ca Ziua Reformei.

31 octombrie 1892: Arthur Conan Doyle publică volumul de povestiri “Aventurile lui Sherlock Holmes”.

31 octombrie 1984: Indira Gandhi, prim-ministru a Indiei, este asasinată de doi membri din garda sa de corp.

Strigătul pescărușilor LA CEAS DE IARNĂ

ILIE ZANFIR

Iarna vine întotdeauna pe neașteptate, te trezești dintr-o dată cu ea pe străzi, în aer, printre clădiri, pe crengile golașe ale copacilor, pe aleile parcurilor și mai ales pe Faleză, acolo unde Galațiul întâmpină, cum știe el mai bine și altfel decât oriunde, fiecare schimbare de anotimp. Când strigătul pescărușilor capătă un ton de neliniște acută, când albul lor argintiu care străfulgeră cerul lăptos aproape se confundă cu primele ninsori, înseamnă că la Galați a venit, iar, iarna... Nu înainte însă, cu adevărat și temeinic, de a se petrece ziua Sfântului Apostol Andrei, cel dintâi chemat de Mântuitor, cel ai cărui pași ar fi străbătut, acum două mii de ani vatra istorică a Galaților. Fie că ar fi venit spre aceste meleaguri pe ape, într-o modestă ambarcațiune, fie că ar fi sosit aici „per pedes apostolorum”, străbătând cu toiagul în mână pământurile aride ale Sciției Minor, tot prin Dunăre ar fi intrat spre noi, fie purtat în amonte de forța anonimilor vâslași, fie traversând fluviul de pe malul drept pe cel stâng, aici unde nu se știe exact ce se afla atunci, dar orice așezare ar fi dăinuit pe acele vremuri, ea ar fi fost vegheată de ochii deprinși cu depărtările ale soldaților romani de veghe în Castrul de pe dealul Bărboșilor...

Pe toată Dunărea și până acolo sus, urmând firul Șiretului, strigătul pescărușului conferă Galațiului acea identitate aparte de cetate a apelor, de străveche așezare de pescari urcați din preistorie și de navigatori pentru care lumea adevărată începea cu Marea Neagră, despre care se spune că odată, demult, ar fi avut falezele cele mai nord-vestice tocmai pe aici, pe la noi. Atunci, ca și acum, pescărușul își marca teritoriul prin zborul lui de săgeată vie și albă, prin anvergura impresionantă a aripilor și mai ales prin strigătul său inconfundabil, care, alături de cel al sirenelor tuturor navelor care ne-au străbătut vreodată partea noastră de fluviu, ne definește ca așezare și ca mod de a fi. Iarna, pescărușii rămân aici, nu pornesc spre țări mai calde, s-au obișnuit cu viscoalele noastre și s-au adaptat atât de bine la condițiile vitrege ale iernilor gălățene, încât se poate spune că s-au domesticit un pic, s-au învățat cu agitația marilor orașe, unii își fac cuiburi pe clădirile înalte, plutesc fără teamă deasupra orașului și deasupra Dunării, iar atunci când apele își ascund bogățiile de pește sub pojghița protectoare a gheturilor, se mulțumesc și cu un colț

de pâine rămas de la masa noastră și, de aceea, uneori, pot fi zăriți planând deasupra containerelor de gunoi, în căutarea salvării. E lupta lor pentru existență, e dreptul speciei la supraviețuire și trebuie să le mulțumim pescărușilor că au învățat să se lupte cu iarna și să ducă strigătul lor de libertate mai departe în infinita succesiune a anotimpurilor. Mult mai urban și parcă mai „corupt” de civilizația societății de consum, pescărușul de Galați tinde să devină o pasăre comunitară, prinsă și ea dramatic, alături de alte ființe lipsite de protecție, în lupta pentru existență.

Dar cine știe să asculte strigătul pescărușului, uneori discret, c un zvon de pace, alteori voit parcă mai strident, ca un semnal de alarmă poate să descopere în tonalitățile sale nuanțe de aleasă subtilitate. Vara, sub cerul albastru, pescărușul pare a introduce în repertoriul să acorduri din nemuritorul vals al lui Iosif Ivanovici, fostul copil de trup de la Regimentul 6 Infanterie Galați, devenit mare maestru în muzici militare, virtuos interpret și inegalabil compozitor. „Barca pe valuri plutește ușor/ Dar cine îngână un cântec de dor?/ Nu, nu e vântul, ni Dunărea nu-i/ E lopătarul cu cântecul lui” spune poetul Aurel Felea pe acordurile nemuritoare ale valsului cu Ivanovici, devenit atât de cunoscut în toată lumea, atât de apreciat și atât de ascultat, încât mulți l-au considerat a fi o creație a maestrului absolut al valsului, Johann Strauss-fiul... Ca și cum nimeni altul n-ar putea compune așa ceva, ca și cum Galațiul, la mare distanță de Viena, dar tot la mal de Dunăre, n-ar putea scoate din neant acorduri atât de sublime... „Dunărea albastră”, la ei, „Valurile Dunării”, la noi. Iată însă că valsul lui Ivanovici, orchestrat prima dată la Expoziția Universală de la Paris, din 1889, anul morții lui Eminescu, dar și întreaga spiritualitate gălățeană de dinainte și de după, marcată de mari personalități, poeți, prozatori, muzicieni, pictori, actori, artiști, într-un cuvânt, alcătuiesc acum acel „cântec” care însoțește etern apele Dunării, dând un nume și un renume orașului.

Iarna, pescărușul devine și el mai închis în sine și parcă mai grav în acorduri, iar strigătul lui prin viscol ar putea trimite la celebra piesă de teatru a lui Cehov, acolo însă pasărea argintie aciuată pe lângă fluviile marii Rusii apărea ca un simbol al sufletelor sfâșiate de întortocheate tragedii existențiale produse de o societate în prefacere. La noi însă, la Dunăre, el zboară

ca un simbol al seninătății, al stabilității și al continuității, strigătul lui e aici la fel ca acela de acum două mii de ani, așa cum l-a putut auzi Sfântul Apostol Andrei și totuși mereu altfel, mereu înnobilit de amprentele vremurilor care vin și tot vin. De aceea, la Galați, nimic nu poate fi mai simbolic și mai plin de taine decât strigătul unui pescăruș deasupra Bibliotecii, deasupra acoperișului înzăpezit dincolo de care s-au strâns la adăpost toate poveștile lumii, și acelea ale începuturilor primordiale, și acelea care tocmai prind a se înfiripa, și povestea pașilor Sfântului Apostol Andrei pe aceste meleaguri, și povestea pescărușului împușcat din piesa lui Cehov, și povestea nașterii Mântuitorului din aceste sfinte sărbători de iarnă, în care ne cufundăm cu toții, încă o dată, ca într-o magie mântuitoare și fără seamăn...

În anotimpul în care ziua se strânge în sine iar noaptea aproape că acoperă întreaga fire, cartea are o tresărire la viață, ea intră parcă mai mult decât oricând în atenția generală, până și Moș Crăciun vine cu sacul plin cu povești scrise sau înregistrate, asprimea gerului și ascuțișul viscolului îl refugiază pe scriitor la căldura mesei sale de scris, iar cititorul, vindecat de frenezia și zburdălnicia lungilor vacanțe de vară, caută și găsește mai mare și mai prielnic răgaz de a extrage din rafturile de acasă sau din acelea ale bibliotecilor publice conturul inegalabil al copertelor dincolo de care se pot isca lungile ceasuri de lectură. „Nu, nu e vântul, nici Dunărea nu-i/ E lopătarul cu cântecul lui...”, spune valsul Dunării, ceea ce ar putea să însemne că nu e importantă ființarea, natura în sine, important este omul, „lopătarul” veșnic îndrăgostit și povestea lui, „cântecul lui”, pentru că numai prin cunoaștere și prin creație universul în care trăim devine semnificativ și plin de sensuri.

Cine altcineva decât cei trei magi de la Răsărit au urmat neabătut steaua care anunța nașterea Mântuitorului și au venit de departe cu daruri de preț pentru prunc și cu vestea cea mare a împlinirii sfintei profeții? Și cine erau magii, altcineva decât trei învățați, trei cunoscători de carte, trei cititori în manuscrise și stele, trei înțelepți care numai prin decriptarea tainelor puteau să prevadă și să urmeze pas cu pas săvârșirea celei mai mari minuni a omenirii creștine, nașterea, în ieslele de la Beethlem, a Domnului nostru, Iisus? De aceea, la ceas de iarnă gălățeană, de sfintele sărbători ale Nașterii Mântuitorului, se cuvine să aducem, cu modestie și sinceritate, și un afectuos și prețios omagiu cărții. Căci numai așa strigătul de iarnă al pescărușului de Dunăre, de la Galați, țâșnit deasupra Bibliotecii, va fi fost înțeles...

FESTIVALUL NAȚIONAL DE POEZIE “GRIGORE HAGIU” a XXX-a ediție de la Tg Bujor

Viața rămâne viață și în pandemie. Cea mai bună dovadă este ediția jubiliară, a 30-a a Festivalului Național de Poezie “Grigore Hagiu” de la Târgu Bujor, de pe meleagurile gălățene. Principalul “vinovat”, ca de obicei, Societatea Scriitorilor „Costache Negri” și amabilul ei amfitrion, Sterian VICOL. Acasă la GRIGORE din nou nume sonore, zeci de diplome, neuitare. Prezenți, în ordinea numărului de pe tricou: Sterian Vicol, Pompiliu Comșa, Ion Croitoru, Săndel Stamate, primarul Ion Andone, Dan Viță, Constantin Oancă, Tase Dănăilă, Caliopi Tocală și Liviu Apetroaie din Iași,

Elena Netcu din Isaccea, George Coca și Jenică Drăgan din București, Ion Băcu din Ucraina, Silviu Vasilache, Bogdan Mihăilescu, Ina Miorița Arhip, Ioniță Benea, Maria Ripă, protoiereu Cezar Gagi, protoiereu onorific Toader Pohrib, preot Miron Marcel din Huși, Ana Tunaru, Irina Postolache, Angela Baci. După slujba religioasă în care s-au amintit zeci de scriitori care au plecat spre ceruri în ultima vreme (Ilie Tănăsache, Rodica Iacomi Tighici), s-a vorbit despre cel comemorat, s-au ținut scurte cuvântări, s-au dat premii (chiar și în bani!), Marele Premiu revenind ieșencei Caliopi TOCALĂ pentru volumul de Poezie “Statui de apă”, dar și Elenei Netcu, Ion Băcu, Maricel Miron, George Coca, Jenică Drăgan, Irenei Postolache și trio-ului inedit Pompiliu Comșa-Ionel Pintilii-Cătălin Antohi (târgubujorean!) pentru un volum In Memoriam dedicat lui Constantin Frosin. Colectivul Bibliotecii “Grigore Hagiu” i-a invitat pe participanți mai întâi la o nouă expoziție a pictorului local Ioniță BENEĂ, născut la 6 octombrie 1951 în comuna gălățeană Măstăcani. A debutat în 1972 cu expoziții personale la Casa de cultură din Tg. Bujor și Casa Armatei Galați. Se numără printre fondatorii Cenaclurilor de Artă „Camil Ressu”, „Atelier-Grup” și „Simeza”, toate din Galați, Participă de altfel la toate expozițiile organizate

de aceste grupări, precum și la expoziții de artă județene și naționale, obținând diferite premii. A fost și la baza unor expoziții de grup din Galați, Brăila, Bârlad, Vaslui, Pitești, Medgidia, Bacău, București, având și expoziții personale în Tg. Bujor, Galați, Bacău, Tecuci și Bârlad.

În 2000 are o expoziție tematică la galeria „N.N. Tonitza” din Bârlad sub genericul „Arlechini și artiști comediați”. În 2002 recidivează aici cu expoziția “Sacru și profan”, în 2003 are expozițiile „Arlechin” la Casa Corpului Didactic Galați, „Veneția-Visare” la galeria Gh. Petrașcu din Tecuci, dar și „Memoria privirii” la Casa de Cultură din Tg. Bujor. Participă

la taberele de creație din localitatea băcăuană Runc și la Medgidia. A făcut ilustrație de carte la diferite edituri gălățene, cum ar fi „Porto Franco”, „Alma”, „Mongabit”, „EditPress”, având și o sumedenie de reproduceri în reviste județene. Are lucrări în colecții din țară și străinătate. Printre comentatorii expozițiilor sale sunt Ion Trif Pleșa, Teodor Parapiru, Nicolaie Itu, Cornel Galben, Eugen Radu Lazăr, N. Mitulescu, Gh. Andreescu - actualul președinte al filialei gălățene UAP, Corneliu Stoica, Angela Ribinciuc, Al. Mușat și alții. La actuala expoziție de pictură toți participanții au propus ca sala unde este găzduită să se numească de acum încolo IONIȚĂ BENEĂ, sugestie pe care o transmitem autorităților locale. După vernisaj s-a dat noroc cu o cană de must, lângă care erau nuci și struguri.

A doua zi s-au depus flori la mormântul lui Mihai Eminescu din parcul cu același nume. Coorganizatori ai acestei ediții jubiliare, alături de Societatea Scriitorilor “C. Negri”, au fost Universitatea „Apollonia” Iași, Revista „Porto Franco”, Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, Filiala Galați-Brăila a USSR, Biblioteca orășenească „Grigore Hagiu” Tg. Bujor. Toți merită pe deplin felicitări. Să ne vedem sănătoși la anul!

Pompiliu COMȘA

Gheorghe BACALBAȘA

Se lasă noaptea
 Ostoită-i clepsidra luminii
 Întunericul îmi lipăie umbra
 Ca pe-o dâră de sânge
 Îmi amușină sufletul
 Haita neliniștilor
 Strânge cercul de fosfor al ochilor
 O gonesc cu tăria paharului
 Sunt singur
 Mă gândesc la trecut
 Mă chircesc
 Aștept dimineața
 Să mă deschid în lumină.

Doctoresei

Mă apropii de ultimul țărniț doctoreasă
 Și unda tresaltă și unda scânteie,
 Afară e toamnă, o toamnă frumoasă
 Și intru în apă cum intri-n femeie

Depart e țărnițul, e tot mai departe
 Iar valul dorinței e tot mai fierbinte
 Și lunec-alunec din viață în moarte
 Iar tu doctoreasă, tu ține-mă minte.

Te vei trezi cu umbra mea pe tine
 Ușoară ca un fulg pierdut de nea
 Ca un ceva ce vine de departe
 Și caută, tot caută ceva

Știu, nu există viață după moarte
 Știu, morții nu vor învia
 Dar umbra mea se va topi pe tine
 Ușoară ca un fulg pierdut de nea

A fost, n-a fost
 n-a fost să fie
 vorbim de-o doamnă și de-un prost
 vorbim de-o dragoste târzie
 Și doamna chiar era o doamnă
 Și prostul chiar era un prost
 Așa-s iubirile de toamnă
 A fost, n-a fost
 N-a fost să fie.

2 Aprilie

Tu m-ai născut la miezul nopții mamă
 Prin vămi de sânge și durere omenească
 Afară primăvara dă să izbucnească
 Tu mă priveai cu ochi ca de icoană

Era în tine o primăvară întârziată
 Și drumuri lungi și-atât de întortocheate
 Și ziduri mari și lacăte încuiate
 S-au năruit când am țipat odată
 Și toate au căpătat pe loc un nume
 Ca-n basmul cu frumoasa adormită
 Te-am luat în brațe și-am pornit în lume.

Balada... amantilor pe apucate

Să ne iubim de frica morții
 Într-un țărniț scaldat de neguri
 Căci risipiți de datul sorții
 Suntem fragmente de întreguri

În carnea ta ca într-o pradă
 Mă înfig cu mâinile hapsâne
 Ca ghilotina stă să cadă
 Necruțătoare zi de mâine

Mă zbat în tainițele tale
 Ca pasărea căzută-n zbor
 În timpul care se prăvale
 Între trecut și viitor

Să ne vedem o oră, două
 Să adun în ochi albeața pielii
 Mâncat de viermele îndoielii
 Să-ti sorb sudoarea ca o rouă

Să-ți rătăcesc adânc în pântec
 Ca pe un câmp fără cărare
 Iubirea noastră-i un descântec
 Pentru nisipuri mișcătoare.

Moartea noastră cea de toate zilele

Moartea nu-i hârcă
 Moartea nu-i coasă
 Moartea-i o fată extrem de frumoasă

Moartea te leagănă
 Te șoșonește
 Moartea te spală
 Te trece dincolo

Moartea nu-i hârcă
 Moartea nu-i coasă
 Moartea-i o fată în strai de mireasă

Moartea
 Îți închide ochii
 Moartea
 Îți deschide larg
 Colivia sufletului

Moartea nu-i hârcă
 Moartea nu-i coasă
 Plecăm de acasă, ajungem acasă.

Interviurile lui Ghiță Nazare „SCRIITORI ÎN AGORA”

Violeta IONESCU

Continuând seria interviurilor cu care ne-a obișnuit, profesorul și scriitorul Ghiță Nazare publică acum o nouă carte intitulată sugestiv „Scriitori în Agora”, prin intermediul căreia avem posibilitatea să pătrundem în gândurile și preocupările mai multor poeți, esești, prozatori, dramaturgi, istorici, istorici literari, istorici ai religiei, critici literari și critici de artă, lingviști, profesori, jurnaliști, epigramaști, aforiști, manageri culturali, traducători, atât din Galați, cât și din Brăila, Tulcea etc.

În antichitate, când scriitorii, retorii, filosofii se adunau în piața publică denumită „Agora” și își țineau prelegerile sau citeau din creațiile proprii, iar lumea se aduna în jurul lor să-i asculte cu interes și cu plăcere. Era momentul când oamenii simpli se aflau față în față cu creatorii, cu gânditorii, cu poeții, făceau schimb de idei, își exprimau propriile păreri.

Cititorul față în față cu autorul, într-o piață publică - acest deziderat rar realizat astăzi, este suplinit de interviurile cu personalități din diferite domenii pe care le practică televiziunile, dar și revistele de specialitate.

Ghiță Nazare, dă prin această carte, ca și prin celelalte de același gen, posibilitatea de întâlnire, de cunoaștere și de apropiere chiar indirectă, cu autori cunoscuți. E meritul celui care are răbdarea și știința să practice interviul, ca instrument de recunoaștere în celălalt.

Și, după cum se vede din cărțile sale, Ghiță Nazare știe să pună întrebări specifice, știe să provoace la dialog, astfel încât să scoată esențialul, dar mai ales să-și determine interlocutorul să-și spună părerea despre diverse aspecte ale vieții sociale și literare, ca și despre contribuția la schimbarea societății de astăzi, chiar dacă Agora de azi nu mai este Agora de ieri... Cum nu mai există, ca pe vremuri, competiții literare și scriitorii se fac mai greu cunoscuți, este destul de dificil ca mânuitorul de litere să fie în stare să răstoarne pământul. Dar măcar cu ajutorul revistelor literare care încă mai promovează condeie, și al cărților pe care fiecare reușește să și le publice, există totuși posibilitatea de a schimba opinii.

Odată cu înmulțirea mijloacelor de comunicare în masă, dorința de a citi cărți a scăzut destul de mult, mai ales în rândul tinerilor, ceea ce ne îngrijorează. La întrebarea: „Are un popor nevoie de carte?”, poeta **Cezarina Adamescu** a răspuns: „Da, întotdeauna oamenii vor avea nevoie de cărți, indiferent de

suportul lor material. Personal, nu-mi pot închipui lumea fără cărți. Ce lume ar mai fi aceea? ”

Generația noastră chiar nu-și poate închipui lumea fără cărți. Și probabil, oricât de simplificată ar fi lectura, tot va fi nevoie de un suport pe care să fie stocate ideile.

În mediul literar se tot vorbește că există o diferență între literatura de elită din București, și cea de provincie, inferioară primei. **Dumitru Anghel**, prozator, critic literar și critic muzical, chiar a fost întrebat ce părere are în această privință. „Se vorbește - a răspuns el. Dar, în realitate, nu există decât succesul provocat de valoarea literaturii, de „succesul de carte”, de personalitatea scriitorului, fie el din Capitală sau din Humulești. Ipoteștii, locul de naștere al poetului Eminescu a surclasat firma Iașilor; iar comuna Haimanale, unde s-a născut Caragiale, devenise mai celebră decât Ploiești, capitala de județ”.

Ion Avram, prozator, conducătorul cenaclului literar „Noduri și semne”, la întrebarea: «Care este rolul și semnificația unui cenaclu, ca „laborator de creație” în formarea unui scriitor? » a răspuns: „Un text este atât de bun pe cât de bun este cititorul lui. În laboratorul Noduri și semne, înainte de a scrie se recomandă cu obstinație cititul. Orice scriitor visează un cititor cu mintea și cu inima călare pe text, un cititor care, când citește, să dea cu pumnul în masă și să strige: *Asta este!*”

Tănase Carașca, poet și prozator tulcean, a tranșat problema editării cărților:

„Tipografiile care încheie contracte de tipărire a unor cărți pe cheltuiala lor oferă scriitorilor un procent de maxim 10 % și asta numai după vânzarea cărților. De aceea scriitorii preferă să-și tipărească cărțile în tiraje mici și să le administreze cum vor și de cele mai multe ori să le dăruiască cititorilor. ”

Violeta Craiu, o cunoscută poetă și prozatoare din Brăila, care publică și în multe reviste literare, a fost întrebată „în ce fel activitatea publicistică o ajută în demersul creativ?” Răspunsul a venit prompt: „Promovarea literaturii din zona Dunării, mai ales a Brăilei, m-a preocupat întotdeauna. Am tras după mine scriitori brăileni și nu numai, scriitori care au înțeles că, publicând în reviste de specialitate, se pot face cunoscuți.

De fapt, avem nevoie să fim citiți, văzuți și auziți. Da, este o chestiune de imagine ”.

Vasile Ghica de la Tecuci, prozator, epigramist, aforist, un om cu un fin spirit de observație, a fost rugat să facă „o radiografie a societății românești la timpul prezent: politică, educație, cultură”.

„De foarte multă vreme nu mai fac politică de partid, fiindcă toate partidele sunt vinovate de dezastrul în care se află România acum. Am trăit comunismul de la începutul lui la noi și până în 1989... Am suportat greu lipsa de libertate și de democrație. Mi-am dorit să trăiesc măcar câteva luni după căderea statului comunist. Am trăit, iată, 30 de ani și sunt total dezamăgit de ce s-a întâmplat... Politica vizează doar interesele personale și de grup, nu pe cele naționale, de perspectivă. Nimic bun nu se vede până când nu vor fi eliminate atitudinile și actorii. La Tecuci, în Primărie, și-au făcut fărtații salarii de vis, dar nu mai vezi în tot orașul o peluză cu flori. ”

Pe **Ion Manea**, prozator, jurnalist și umorist gălățean, l-a intrabat: «Ca sociolog, cum evaluați tranziția de la „satul izolat” la „satul global”? » «Totul ține de maniera de comunicare interumană. În satul tradițional românesc, cel de dinaintea colectivizării, orice noutate, o naștere, un deces, de pildă, sau orice alt eveniment cât de cât important se transmitea din gură-n gură, din vecin în vecin, peste gard sau peste uliță, așa încât în câteva momente știrea era cunoscută de toți, devenea, cum s-ar zice, „globală”. Acum, prin evoluția explozivă a mijloacelor moderne de comunicare, întreaga lume pare un „sat”... Suntem, iată, un mare și neputincios „sat global”, manipulat prin știrea de toate zilele.»

Academicianul Constantin Gh. Marinescu, prozator, istoric și istoric literar, filosof, pedagog, jurist, politolog, sociolog, și eseist de renume națională și europeană, a fost întrebat „ce a stat la baza pregătirii și a succesului în carieră: munca, harul sau sacrificiul?”

„În primul rând munca este trăsătura definitorie. M-am odihnit de muncă prin muncă, ca să-l parafrazez pe marele compozitor George Enescu. La acesta aș adăuga moștenirea benefică a stilului de muncă dobândită de la mama mea, cu numele de domnișoară Baier, germană la origine, Dumnezeu s-o odihnească în pace, exigentă și perseverentă în tot ce întreprindea. ”

Katia Nanu, prozatoare și cunoscută jurnalistă din Galați, a răspuns, printre altele, și la

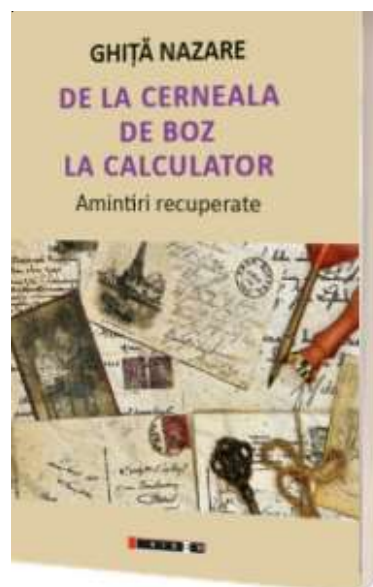
întrebarea: „Cum vedeți independența presei, când este apolitică și când reprezintă un vector politic?”

„S-au făcut studii, s-au scris manuale, s-au ținut discursuri despre independența presei. Teoretic, ea nu există. Termenul în sine este supradimensionat.

Nimeni nu poate fi perfect independent. Oamenii sunt subiectivi, au opinii, preferințe, idiosincrazii. Vrei, nu vrei, un ziar, o televiziune vor reflecta și personalitatea jurnaliștilor. Iar ei nu sunt mașini. Atunci când devin mașini, nu mai fac presă, răspund doar la comenzi. Independența este însă un deziderat. ”

Nu poate fi trecută cu vederea doamna **Eleonora Stamate**, poetă din Tecuci, animatoarea celei mai bune reviste literare din județul nostru, „Tecuciul literar și artistic”, pe care ea, cu o mână de colaboratori, reușește să o scoată trimestrial de 15 ani încoace. Ghiță Nazare a abordat-o cu mai multe întrebări, printre care și: „Cum ați ajuns la poezie?” „Pasiunea pentru scris am descoperit-o în copilărie și am concretizat-o în liceu, când am pus bazele revistei „Bilete pentru ucenici”, al cărei redactor-șef eram și unde am publicat primele poezii. In facultate am debutat în revista „Ramuri de la Craiova. Poezia îmi oferă liniște, mă provoacă. Pentru mine, scriitorii sunt ființe coborâte din cer”.

„Scriitori în Agora”, de Ghiță Nazare conține mult mai multe interviuri cu prozatori, dramaturgi și poeți, unii dintre ei - Corneliu Antoniu, Paul Sân Petru - nemaexistând astăzi printre noi, dovadă ineluctabilă a valorii interviului care pecetluiește personalitățile pentru nemurire.

REVISTA OFICIULUI NAȚIONAL DE TURISM DIN ROMÂNIA

(O.N.T. Octombrie -Noiembrie 1939)

Radu MOTOC

Pentru că este ultimul număr pe care îl am la dispoziție din această serie de reviste ONT, propun să facem o scurtă prezentare a ceea ce a însemnat în perioada interbelică acest **Oficiu Național de Turism**. „Primele încercări de legiferare din 1924 au avut la bază eforturile lui Emil Racoviță. Emanuel Bucuța și gen. Nicolae Vicol, proiectau un organism oficial, capabil să ofere îndrumări turistice la nivel național și să organizeze propaganda în țară și străinătate pentru a face cunoscut potențialul turistic din România.

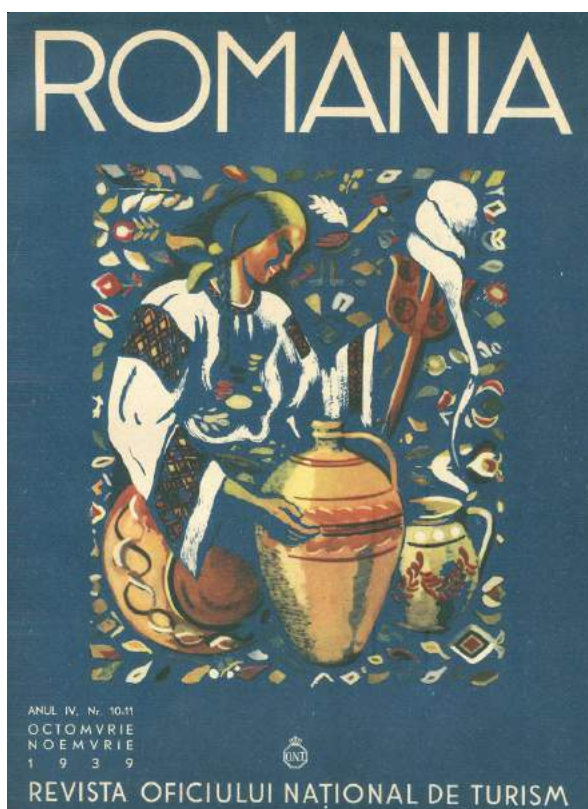

Fig. 1 Coperta revistei ONT din octombrie - noiembrie 1939

Aceste încercări se concretizează în 1926, odată cu fondarea, prin legea sanitară, a Oficiului Național de Turism (ONT) care a fost încorporat în Ministerul Sănătății. Sarcinile acestui Oficiu erau de a coordona activitatea stațiilor balneo-climaterice din țară. Din lipsa resurselor financiare, ONT trece în 1930 în subordinea Direcției Educației Poporului din Ministerul Muncii și apoi la Ministerul Instrucției Publice.

În anul 1933, coordonarea activității turistice este încredințată Consilieratului pentru pregătirea organizării

turismului în România, de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, care avea și sarcina stabilirii și organizării legăturilor internaționale în domeniul turismului.

În anul 1936, ONT capătă caracter de organizație, cu un statut bine definit, în cadrul Ministerului de Interne, ca urmare a Legii pentru organizarea turismului, promulgată de regele Carol al II-lea, prin înaltul Decret regal nr. 322 din 29 februarie 1936.

Pe lângă Ministerul de Interne funcționau, ca instituții atașate:

- Oficiul Național de Turism
- Oficiul Național pentru Apărarea populației contra atacurilor aeriene
- Oficiul Emisiunilor radiofonice și al Cinematografiei
- Institutul General de Statistică

Legea promulgată de rege situa România, în perioada interbelică, în avangarda țărilor turistice ale Europei. În aceste condiții, ONT a luat inițiativa construirii de hoteluri turistice și alte edificii folosite de turismului în centrele balneare și turistice, menite să atragă mai mulți vizitatori, având ca principale atribuții:

- Studiarea mijloacelor de dezvoltare ale turismului, printr-o cooperare directă cu toate instituțiile de stat centrale, județene, comunale dar și private.
- Informarea publicului și coordonarea acțiunilor de propagandă turistică prin afișe, broșuri, reviste turistice, conferințe radio.
- Îmbunătățirea mijloacelor de transport, pentru a facilita circulația turiștilor români și străini.
- Controlul riguros al hotelurilor, pensiunilor, restaurantelor și caselor de adăpost, pentru asigurarea confortului necesar.
- Sprijinirea și crearea mijloacelor de comunicare menite să favorizeze turismul.
- Promovarea căilor ferate, a stațiilor balneare și climaterice.
- Manifestări cu caracter sportiv, artistic, cultural sau economic, care pot contribui la atragerea turiștilor străini în România.

Darea în funcție în anul 1938 a Hotelului Rex din Mamaia, conceput de George Matei Cantacuzino, pe atunci arhitect-șef al Căilor Ferate Române, a fost considerată prima mare realizare a ONT.

Cu toate acestea, construcția Hotelului Rex a atras în epocă și unele critici în termeni moderați. În acest sens, regele Carol al II-lea nota enervat: înainte de masa care o dă Primăria la plaja Mamaia, m-am

după să vizitez hotelul ONT în construcție. E destul de bine, numai că nu au urmat sfatul meu, și din 130 de camere, n-au făcut decât 14 cu baie, ceea ce este o prostie. își imaginează deșteptii ca Sergiu Dumitrescu (secretarul general al Ministerului de Interne), că dacă te scalzi în mare, n-ai nevoie de baie. Fac tărăboi pe această chestie.

Veniturile pentru investițiile făcute de ONT erau alimentate din două surse distincte: • Pentru amenajările turistice și diverse construcții, din bugetul anual. • Pentru construcții de hoteluri, hanuri și cabane turistice, dintr-un fond special construit dintr-o suprataxă de 2% aplicată pe biletele de călătorie ale administrațiilor CFR, Navigația Fluvială Română, Serviciul Maritim Român și Liniile de transport aerian. Conducerea și administrația ONT revenea unui Președinte, secondat de un Comitet de Direcție compus din 5 persoane, numite prin Decret regal, la recomandarea Ministerului de Interne.

În anul 1936, prin cele 21 de puncte de frontieră au intrat în România 104.427 călători străini, față de 54.738 români plecați în străinătate.

În cele 74 de hoteluri ale Capitalei, s-au cazat în anul 1936 un număr de 206.337 călători, dintre care 182.759 români și 23.585 străini, iar în intervalul 1 iunie - 1 octombrie al acestui an, cele 208 stațiuni balneo-climaterice și turistice au primit 405.450 de vizitatori români și 34.366 străini.

Din 1867 și până la izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, România a participat la 14 expoziții internaționale, iar în perioada interbelică la expozițiile de la Barcelona, Bruxelles, Paris și New York. La Expoziția de la Paris din 1937, de care s-a ocupat sociologul Dimitrie Guști, peste 20 de milioane de vizitatori au putut admira, vreme de șapte luni cât a fost deschisă expoziția, concepția expozițională a țării noastre. România a obținut 236 de premii, ocupând în clasament locul 11 din 48 de state participante ”.

În anul 1945, Hotelul Rex a purtat numele Casa de Odihnă 1 Mai. După anul 1960, comuniștii l-au redenumit Internațional, nume păstrat până în anul 1990. După 1990, ONT Mamaia s-a transformat în S.C. Mamaia S.A., preluând patrimoniul acesteia, inclusiv Hotelul Internațional, care a revenit la denumirea inițială Grand Hotel Rex. În august 2006, Grand Hotel Rex a fost cumpărat de firma Tycoon Imobiliar, care a investit pentru a-l aduce la standarde occidentale, cu servicii și confort de cinci stele, pentru vacanțe de lux sau întâlniri de afaceri.

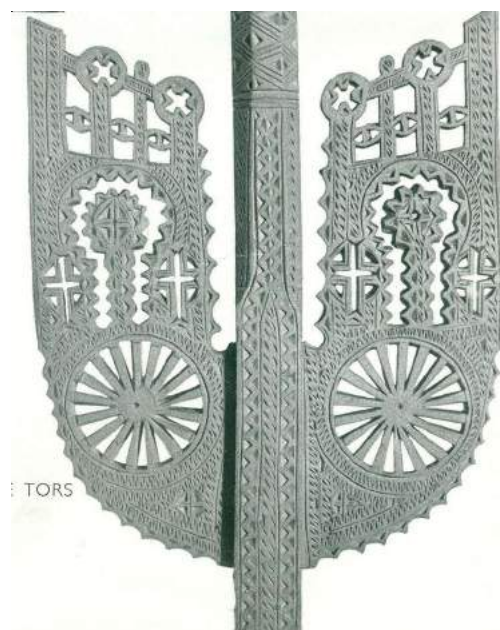
Demn de semnalat este și faptul că restaurantul de la Rex era deservit de personal de specialitate, care provenea de la Hotelul Aro din Brașov, vestit pentru calitate profesională.

Dacă revenim la revista ONT, trebuie să menționăm faptul că se pare că ultimul număr al revistei a fost din mai 1940, după care nu a mai apărut, datorită dificultăților teritoriale în care țara noastră a fost supusă de a ceda teritorii din România Mare. Revista ONT din octombrie-noiembrie 1939 este ultima de care dispunem și pe care o vom analiza cu articolele cele mai importante.

Un subiect deosebit de important este redactat de un specialist de mare valoare, **George Oprescu** (care a scris o lucrare în patru volume pe care a intitulat-o Manual de Istoria Artei, publicată în anul 1943). Articolul se referă la **ARTA POPULARĂ ROMÂNESCĂ**, frumos ilustrată cu 39 de imagini, din care vom selecta anumite pasaje:

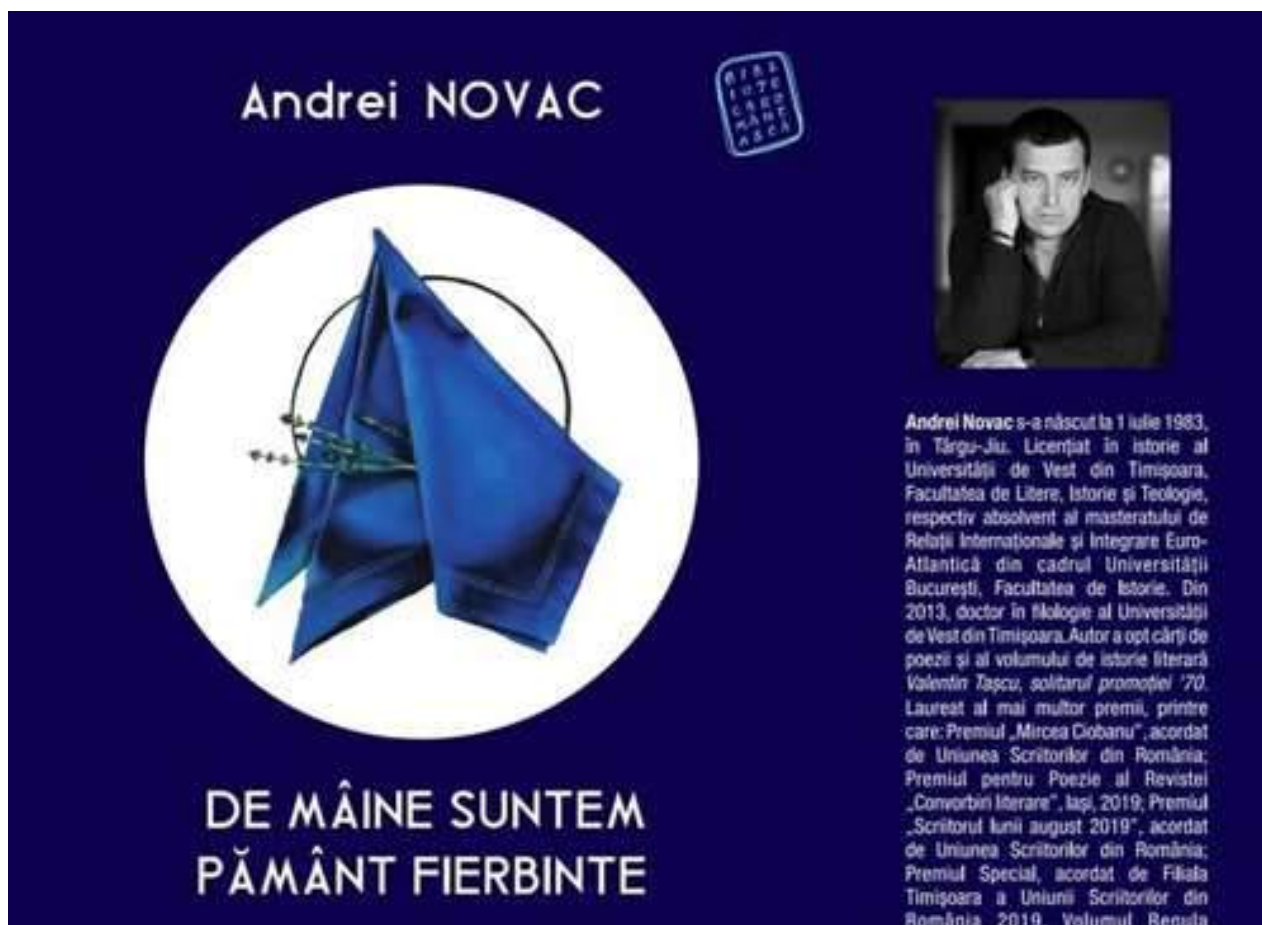
„O constatare mai înainte de a trece în revistă, în chip sumar, formele pe care le ia arta populară: fie că este vorba de creștături în lemn, de broderii, de țesături, de covoare, de ceramică, de ouăle încondeiate ori de icoanele pe sticlă, totul se ține și formează un ansamblu armonios. Românul nu este singurul neam care a simțit nevoia să adauge obiectelor de uz obișnuit, costumului sau locuinței, ceva în care să se exprime nevoia de frumusețe, el este însă poate singurul care în toate direcțiile și-a manifestat deopotrivă talentul”. Dintre obiectele de artă țărănească ce posedăm astăzi și care se deosebesc prin calitatea lor, rareori vreunul va aparține unei epoci anterioare secolului al XVIII-lea. Putem totuși presupune că printre cele nedatate ar exista și exemplare mai vechi. Iar dacă este vorba de tehnica cu care sunt executate, de anumite motive ornamentale, de anumite forme, este sigur că mare parte dintre ele au precedat cu mult fondarea statelor române.

Fig. 2 Troiță și detaliu de furcă de tors

Viziunea clară a Poeziei despre Frumusețe, Bunătate și... Viitor (și asupra raportului dintre datorie și libertate)

Adi SECARĂ

Andrei Novac, **De mâine suntem pământ fierbinte**, Antologie 2001-2021, cu ilustrații de Flavia Lupu, Ed. Paralela 45, Pitești, 2021

Ținând cont că la o antologie mai nimic nu este lăsat la întâmplare, strofa din Rimbaud aleasă ca moto al întregii cărți poate sugera îndeajuns de mult și despre o anume artă poetică, în care o anume tradiție este respectată, asumată, amintită în semn de omagiu, libertatea poetului și a Poeziei este sugerată, există conștiința necesității luptei pentru, măcar pentru acest sentiment, Clipa (prezentului: „toate sunt la timpul prezent,/ toate sunt la trecut” - p.212, „păcatele, toate câte au fost,”) trebuie să fie și a visării, dar, în ansamblu, după lecturi și adăstări meditative asupra substanței, cititorul poate accepta că există luciditatea acceptării unui raport aproape mistic între datorie (nu numai față de Muză/ muze) și libertatea deja amintită: „Umblam cu pumnii-n buzunarele crăpate/ Și chiar paltonul îmi părea că-i ideal;/ Mergeam sub ceruri,

Muză, și-ți eram vasal;/ Ce de mai dragosti am visat, ce minunate!” - Rimbaud, „Boema mea”.

Andrei Novac, rimbaudian? Revoltat, polemic, boem? Cu o anumită măsură, a decenței lucide, cu siguranță: „sunt într-un război continuu,/ mă sprijin de spațiul unei lumi/ care stă se scufunde.../ mă arunc/ în trânte interminabile cu universul,/ ne rotim printr-o lume/ care nu știe exact/ ce vrea de la noi.” (p.158, „descriere”), contemporan cu... Greta Thunberg, Bianca Lorena Tirsin sau Andrea Meza, nu uită nici de probabil eterna teorie a relativității, jucându-se cu timpul: „un timp al tău nu există,/ (...) / nu ai aparținut niciodată/ acestui prezent,/ a fost pentru tine/ ceva îndepărtat.”, p.211, totuși, „timpul nostru trăit cu gura până la urechi de o frumusețe răpitoare” (p.42, „întoarcere”); „în lumea de azi/ nu ai voie să te revolți,/ ai voie doar să uiți/ pentru mai mult echilibru,/ poți doar să visezi”, dar nu mereu, ci doar „în diminețile/ în care pielea ta doarme/ peste așternuturile colorate” (pp.201-202, poemul „a”)...

Așadar, Relativitatea (ca muză) este... clară, dar aceasta nu presupune numai dezechilibru: „toate sunt foarte alunecoase,/ tremură în fața trecutului,/ tu treci nostalgia către altă oră,/ gândurile sunt lătrate/ de câini sălbatici,/ tot ce este crud/ are culoarea verde,/ migrările ochilor spre echilibru/ sunt mai dese,/ fără să lase urme,/ fără să aibă sens.” - 215, „ultimele nostalgii”, Absurdul este un super-erou literar care poate fi abordat în fel și chip!

Între lirica de idei și trăirea organică, aproape carnală, ca să nu spun întrupată a Poeziei, muza Istoriei își revendică Adevărul Metaforei-ca-viață-reală în mod surprinzător (sau nu numai), ceea ce s-a întâmplat (și) în memorabilul volum al lui Andrei Novac din 2018, „Prin închisori și prin libertate”: „așa suntem făcuți,/ doar din oasele unei lumi în mișcare și came,/ (...)/ ne luptăm permanent pentru dreptate,/ (...)/ nimic nu se termină,/ totul începe iarăși/ după gratii există libertate, din ce în ce/ mai multă libertate/ nu uiți niciodată,/ te cauți în permanență/ ca o mână care are timp să-și numere/ pe degete pământul, asta/ cu tot cu femeile frumoase care îl calcă/ de dimineța până seara// aici au murit oameni pentru libertate,/ aici au fost închise toate păsările/ și tuturor copiilor li s-a pus mâna la gură/ cu toate astea, ei au fost liberi,/ au învățat să meargă, să vorbească/ și să iubească pe întuneric// prin amintirea lor trecem de fiecare dată/ foarte grăbiți,/ articulând fiecare pas, fiecare bătaie a inimii/ ca pe o luptă continuă,/ ca pe un destin// înainte de toate, suntem oameni, fugim prin zăpezi/ ca să albim fuga și toate câte vin după ea/ ca un sens care ne aparține și care ne dă voie să/ rupem toate gratiile și toate gratiile care se înalță// spre nimic.” (pp.239-240, „din nou prin închisori, din nou prin libertate”)...

Poemul de mai sus este exemplar pentru condiția umană (actuală?), pentru omul care înțelege că nu mai poate spune doar adevărul simplu, este, dacă vreți, ca (despre) unitatea în diversitate, tensiunea din „The Unification of Europe” de Zbigniew Preisner (muzica, dar și din versurile inspirate de Noul Testament), „Nimicul” din final nefiind al unui nihilism mascat din considerente diverse, Restul (ceea ce există dincolo și dincoace de Nimic) fiind... desigur, Altceva: „restul e libertate”, p.248: „există un sfârșit pentru toate,/ ceva după care cineva pune punct inevitabil,/ acum mă văd cum stăteam pe pervazul din piatră/ al unei ferestre mari cu marginile colorate în alb// din acel loc m-am ferit de moarte, mi-am acoperit/ ochii cu amândouă palmele,/ am râs de câte ori timpul mi s-a părut mai blând cu mine,/ acum există limite pe care doar eu le construiesc/ ca pe un zid uriaș din care

împart de mâncare/ tuturor.” Alte două poeme, învecinate în carte, sunt exemplare pentru acest tip de Voce lirică (asumată): „o stradă cu sens unic” (p.246): „sunt blocat înaintea frigului care o să vină,/ eu cel care sunt cel mai liber om/ nu pot să mai vorbesc,/ am învățat iarăși să plâng,/ pe lângă mine trec din ce în ce mai multe mașini,/ sunt colorate, au farurile aprinse,/ am început să visez,/ în imaginația mea se nasc/ toate tristețile tale de care eu, doar eu sunt vinovat// o să se schimbe toate în jurul meu/ eu o să rămân cel mai liber om de pe pământ,/ înconjurat de zidurile unei închisori/ care pe mine nu mă poate opri să strig tare/ / și acum nu mai contează, eu sunt pentru mulți depășit,/ părăsit de toți, stau ținut într-o așteptare din care/ toate păsările zboară și toți fluturii colorează/ lumea prin care, echilibrând marginile zilei de azi,/ noi am trecut.”

Și „prin închisoare” (p.247): „Acum Toți/ Strigăm Libertate,/ Nu este nimic care să poată să ne oprească,/ Aici o să rămânem,/ Cu ochii acoperiți,/ Cu mâinile întinse spre cer// știi, eu pot cuprinde toată libertatea/ de pe pământ/ doar în brațele mele// apoi toate frământările se transformă/ într-o tăcere absolută și din ce în ce mai clară,/ ca un câmp pe care lumina se așază/ acum.”

Penultimul poem al antologiei se intitulează „cu mâinile pe libertate”, finalul acestuia fiind... optimist: „e semn că libertatea nu a murit”! (p.274)

Aluzia la Zbigniew Preisner nu a fost, așadar, deloc întâmplătoare, compozitorul fiind cel care a semnat coloana sonoră la trilogia lui Kieslowski, - aici poate fi un fel de parte a... trilogiei lui Andrei Novac (din... viitor) -, unde Libertatea a avut filmul său, „Bleu”!

La o primă lectură Poezia lui Andrei Novac este și un fel de... Refuz, dar nu ca un Acuz al lui Zola, la postumanismul „propovăduit” (sau poate doar observat ca încercând să dărâme anumite statui) „acum”, la kitsch-ul pop care cade ușor în lipsă de decență elementară (de „mizerabilism” nici nu poate fi vorba sau gândul!), egală uneori cu o ipocrizie demnă de cauze mai bune...

„Libertatea lui Andrei Novac” este, în ultimă instanță, una a Iubirii care îndeamnă să iubești și să faci ce vrei, Iubirea fiind frumusețe, bunătate și, evident, viitor. Iubire însoțită de o tandrețe cu care sunt tratate și Duritatea și Cruzimea Istoriei (Existenței, dacă vreți), o tandrețe... lirică pe care o întâlnim rareori în această formulă: „și am ajuns aici./ avem ochii aproape plânși,/ mâinile sunt goale./ căutăm toate spațiile din sticlă/ în care lumina se răstoarnă/ avem

un fel de a fi ciudat,/ stăm departe unul de altul/ să rămânem la fel// o să ne strângem în brațe,/ am ajuns aici,/ ne atingem degetele cu tandrețe,// între ele,/ un ecou al umbrelor.” (p.270, „destinație finală”, titlu și de film horror, dar care nu se asortează cu stilul poetului!)

La urma urmelor, experiența de viață își poate spune și ea Cuvântul, Exuberanța... primei tinereți poate ajunge să cânte la... „două schelete albe și clare/ care au sentimente și pentru pământ” (p. 137), să cânte la umbrele iubirilor. Sau ale unor îmbrățișări, precum în „unde te caut”: final de poem: „și azi, când te caut,/ înțeleg că nimic/ nu mai poate fi la fel,/ o să murim în zile diferite, singuri,/ cu ochii sprijinind câte ceva,/ un anotimp,/ umbra unei îmbrățișări.” (p.172) Un poem de dragoste „clasic-modemist” ar confirma ceea ce afirmă Valentin Tașcu pe coperta IV (deși, în ansamblu, este un dialog cu Ceilalți sau cu ființa iubită, dorită; oamenii, prin el sau prin „ea”, trec, se agață de liniștea lui, p.220): „Poezia lui A. Novac se întoarce mai degrabă către sine...”: „ești” (acesta este titlul, p. 188), „o femeie frumoasă/ care fuge întotdeauna de moarte,/ mă așez cu capul pe genunchii tăi,/ seara începe/ atunci când întunericul/ ascunde totul între palme// sunt aici// vorbești cu mine doar când te țin de mână,/ de azi, nu mai văd bine,/ te caut insistent,/ curat și sincer.”

Sincer și curat, poetul poate fi... „un aeroport uriaș”, pe care pot ateriza sau de pe care pot decola „toate bucuriile și toate tristețile pământului”, deși „lumea asta respiră viața altfel”, poate prin oglindăa invocată în „prin închisori și prin libertate” (p.219)

Inevitabil trebuie să se ajungă și la poemul care dă titlul volumului, mai exact două versuri din „efemer”, dedicat „memoriei bunicului C.G.”:

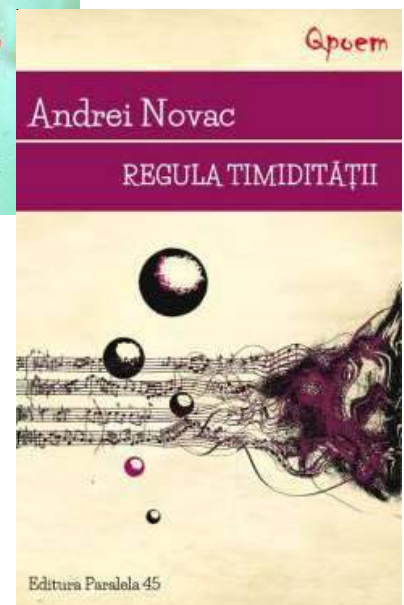
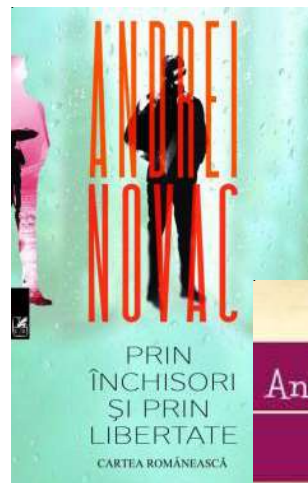
„gata! a trecut,/ de mâine suntem pământ/ fierbinte/ e aproape târziu,/ frigul s-a vărsat în mare,/ existența a căzut către uitare,/ a trecut,/ de acum suntem toți pământ,/ frunzele de cireș se scutură,/ lacrimile mele curg./ de acum suntem toți pământ/ umbra ta e un os./ gata! a trecut,/ copacii se scutură,/ deja te aștept.” (p.69)

„Tot mai liber și tot mai singur”, neuitând „niciodată aproape nimic” (p.258), conștiință clară, translucidă, Andrei Novac, „azi după atâta timp”, poate declara: „nu dau foc la nimic,/ dau târcoale imaginației mele/ și merg mai departe,/ eu lupt,/ mă îmbrac în tot ce este/ viu.” (p.265) ia, dacă vrei, una dintre armurile lui Nietzsche, armele din lemn și flori de trandafir ale lui Rilke, paltonul lui Rimbaud, pentru a învinge aproape

simplicu, aproape atât de firesc, Timpul și Moartea, materiile, Răul, nu pentru glorie deșartă, ci pentru a scrie, îndeplinindu-și datoria, poemele celor mai frumoși oameni de pe pământ, unul, primul dintre ele, fiind acesta:

„tu ești fragedă și curată,/ așa cum doar copiii pot să fie/ atunci când li se arată străzile,/ ținându-se ordonat de mână/ și tăind orașul cu picioarele lor,/ aproape liberi.// tu ești fragedă și de neatins,/ așa cum doar copacii pot să zgârâie/ marea, de la început până la mijloc,/ la fel ca viața pe care o trăim respirând/ fiecare mișcare a oamenilor prin univers.// tu ești fragedă și frumoasă,/ cum doar un sărut de îndrăgostiți/ poate să stea pe umărul gol, aproape pustiu,/ atunci când nimeni nu crede/ în lucruri curate și dezinteresate de tot.// tu ești vie,/ precum Dumnezeu este în fiecare dintre noi,/ când râdem sau plângem/ cu fața întoarsă spre ceilalți,/ tu ești, cu siguranță, echilibrul meu/ prin universul incolor al unei lumi/ în care moare întotdeauna frumos.” (pp. 116-117)

Mai trebuie precizat, cu siguranță, apropo de istoria ediției, că prefața este semnată de Răzvan Voncu, că selecția, redactarea și ordinea textelor au fost făcute de Mihok Tamás, cartea cuprinzând puțin peste 200 texte, din care 20 sunt inedite, ilustrațiile fiind semnate de Flavia Lupu.

SUPLICIERI GREU DE CICATRIZAT

Octavian MIHALCEA

Găsim în cartea Danielei Luca, *Vatra Luminoasă* (Casa de Editură Max Blecher, Bistrița, 2019), o ingenioasă abordare lirică în cheie autenticistă, fiind evidențiate numeroase tensiuni interioare. Bucureștiul este piatra unghiulară proprie acestor rememorări fruste. Adeseori, versurile sunt rodul unor plurivalente glisări ideatice.

Plasticizări miniaturale contribuie la prezentele creionări. Inconștientul orașului depozitează cele ce (încă) nu au fost scrise. Clarobscuritatea și amintirea suplicierilor se situează constant în proximitate: “nu vreau să scriu/ despre nașterea ta/ despre istoria ta/ despre poveștile tale/ nici despre războaie sau revoluții/ nici despre politica mârșavă/ care te-a degradat/ te-a demolat/ te-a mutilat/ în acești 27 de ani/ sub privirile mele umbrite/ de nostalgia orizontului/ larg deschis”. Despre constanțele patologice ale Bucureștiului poeta refuză să se pronunțe, numind totuși “spitalul acela/ degradant și ucigaș/ din Berceni”. Totuși, la nivel general, primează caracterul benign al locului, ceea ce nu exclude persistența fascinantă a misterului. Aici se manifestă profundele straturi sufletești. Bucureștiul și căutarea centrului... Iată o problematică a pasiunii pentru fundamente. Reamintirile, uneori supliciante, reliefează și o fațetă thanatică proprie orașului. La nivelul istoriei personale ne situăm “în cea mai sumbră călătorie/ înapoi spre casă”, teribilă expresie a regresiei. Sunt configurații interioare greu de cicatrizat, uneori sub aparențe fulgurante. Din când în când izbucnesc detaliile unui București al flagelării, spațiu care maculează: “îmi refuz somnul aici, București/ îmi refuz odihna/ îmi refuz sfârșitul/ dincolo de matca/ Tomisului meu/ așa cum îți refuz/ mizeria/ delăsarea/ promiscuitatea/ deșănțarea/ degradingolada/ putreziciunile/ gunoaiile/ sobolanii”.

Neantul nu este departe, printre versurile Danielei Luca unde găsim totuși nuanțele salvatoare. Pentru că “poezia te face să înduri/ suferința/ maladia/ agonia/ moartea”. Luăm parte la un timp mutabil ce

caută să integreze inevitabila frică. Din umbră veghează constant adevărate spectacole inavuabile, ceea ce justifică delimitări esențiale. Spectrul “siciului vertical” determină angoase profunde. Nașterea și moartea sunt amalgamate cu intensitate, pasionant, în acest cuprinzător elan liric despre București. Sunt momente când amintirile devin inflamabile, predispușe metamorfozei. Printre flăcări și accentuări fruste, evanescențele au impact deosebit. Fluidizarea sensibilă este primordială, având libertatea drept etalon. Apar detalii de odinioară: “mai sunt și unele duminici câmpenești/ când liniștea se ridică din pământ/ ca o-ntindere nesfârșită/ de lavandă/ și nici sunetul gândurilor/ nu se mai aude/ ca atunci în abația din Normandia/ unde pentru câteva ore/ am fost/ o tăcere vibrantă și atât”. Cu toate aceste evadări tandre,

resimțim aproape epidermic evidența dramei. Volumul Danielei Luca, *Vatra Luminoasă*, privilegiază poezia și pluralitatea ipostazelor autentice. Conform subtilei caracterizări a lui Octavian Soviany, “Asumându-si riscurile unei discursivități dezlănțuite, cascadele de enumerații, patetismul, Daniele Luca realizează un amplu poem al Bucureștiului contemporan, în care istoria mai recentă a orașului și «istoria personală» se intersectează parcă în virtutea unei fatalități. (...)”

Cartea Danielei Luca (chiar dacă s-ar putea să stârnească scepticismul “esteților”) este esențialmente cartea unei conștiințe și toate meritele sale vin de aici.”

Daniela Luca

Vatra Luminoasă

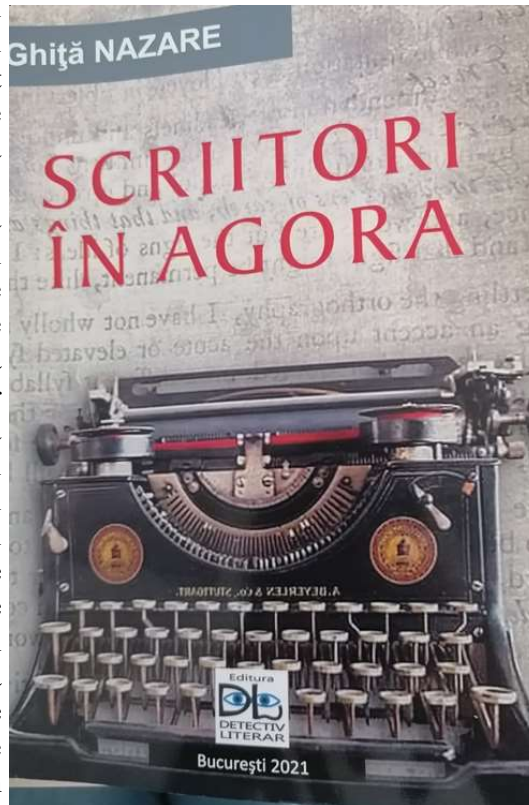
CASA DE EDITURĂ
MAX BLECHER

Ghiță Nazare-provocări socratice

Fără îndoială, dintre gălățenii care-și mai plimbă creionul pe hârtia imaculată Ghiță Nazare se detașează ca unul dintre cei mai productivi și mai prezenți în publicistica actuală. Spirit galvanic și laborios, surprinde mai ales prin diversitatea tematică a preocupărilor sale; editează o revistă destinată celor cuprinși în actul educațional, alcătuiește culegeri de studii pe teme educaționale, s-a remarcat ca un maestru al provocărilor interrogative, comentează cărțile confrăților literari și, mai nou, s-a încercat și în domeniul narativ. Este, putem spune, unul dintre spiritele cele mai active ale vieții culturale gălățene. Are o putere de muncă fluidică și impresionează prin lejeritatea cu care circulă prin mai multe versante problematice, de parcă ar hălădui printr-un sistem de vase comunicante.

Nu mai știu câte cărți de interviuri a publicat, știu doar că modul acesta de a căuta preopinienți și de a-i provoca, de a-i antrena în mărturisiri și opinii decomplexate este o manieră bine înțelenită în practica lui Ghiță Nazare. Nu știu dacă l-a luat de model pe flecarul din Atena, dar îi place să provoace, să incite și să-și pună partenerii de dialog în situație de meditație, de reflecție adâncă, de mărturisire. Dacă am numărat bine. Cartea conține 59 de interviuri luate unor personalități recunoscute din Galați, dar și din Tecuci, Vrancea, Vaslui, Iași, București sau din Basarabia. Realizate pe parcursul mai multor ani unele interviuri au căpătat între timp o funcție testamentară pentru că unii dintre intervievați, și-au încheiat conturile cu această lume nevolnică și zgrunțuroasă. Îi am în vedere pe scriitorii Corneliu Antoniu, Nicolae Dabija, Dionisie Duma, Radu Macovei, Constantin Frosin și pe Nedelcu Oprea. I-am cunoscut bine pe toți și mă folosesc de pretextul acestor interviuri pentru a le aduce un pios omagiu postum și pentru a da un semn că neantul, oricât de pântecos ar fi, n-a înghițit decât mâna de țărână ce-o luase cu împrumut,

nu și dăra de lumină, lăsată moștenire în conștiința noastră.

Interviul luat lui **Corneliu Antoniu**, bunăoară, este un fel de radiografie a filialei Galați-Brăila a Uniunii Scriitorilor, pe care interviueatul a păstorit-o de la înființare. În interviul său, autorul vorbește despre revista **Antares**, despre Festivalul internațional de poezie organizat anual la Galați, despre distincțiile de cavalier danubian distribuite cu generozitate scriitorilor care s-au remarcat în diferite genuri literare și despre multe proiecte și intenții ale filialei din Galați-Brăila a Uniunii Scriitorilor. A fost, și rostesc cu tristețe acest perfect compus, orice s-ar spune, un catalizator al vieții spirituale din Galați și un poet bine așezat în comentariile ce i s-au consacrat. Mi-aduc aminte cum la o reuniune organizată de Manta Tăicuțu la Rm. Sărat

venise fără nici o poezie la el și până să-i vină rândul la lectură a compus pe loc un poem consacrat mamei. Nu știu dacă l-a publicat pe undeva, dar poezia chiar era reușită.

L-am cunoscut pe **Nicolae Dabija** din Chișinău și-am scris deseori despre lucrările sale și despre implicarea lui în viața culturală și social-politică a Basarabiei. Avea fibră de luptător și-l găsim prezent în toate manifestările românești de peste Prut. Ultima dată a patronat, în calitate de președinte de onoare, ediția din 2020 a Festivalului internațional al Aforismului de la Tecuci. Discursul său la închiderea manifestării a arătat atâta clarviziune și aplecare pentru lucrul bine proiectat, bine gândit și bine pus în active lucrative că ne-a determinat să lansăm un Apel către toate partidele politice de la noi din țară să-l asume ca viitor candidat la președinția României. Apelul a fost semnat de toți cei prezenți și distribuit on-line, dar, firește n-a putut trece de metehnele noastre balcanice și de orgoliul nostru endemic. Mari noi înși-ne, de ce am recunoaște această calitate și altora?

Din interviul său aflăm că era nepotul arhimandritului Serafim Dabija, trecut și el prin ghețarul

siberian, și că a beneficiat, de copil, de bogata bibliotecă a unchiului. Cum la școala din satul său, Codreni, nu funcționau decât clasele primare, iar pentru ciclul gimnazial a trebuit să meargă în satul Săhăidac, aflat la 5-6 km distanță pe care îi parcurgea zilnic trecând printr-o pădure plină de lupi. Prutul, spune distinsul interlocutor basarabean, reprezintă cea mai rușinoasă graniță din Europa, pentru că desparte pe români de români.

Cu Nicolae Dabija a dispărut clopotarul Chișinăului, omul care da semnalul ori de câte ori se anunța vreme rea, și cum vremea rea era în permanență, clopotarul nu slăbea funiile din mână. Plecat de la noi, tot așa, precipitat și în mare grabă, este și un alt interviu, scriitorul **Apostol Gurău**. Ce om! Rar mi s-a întâmplat să găsesc atâta apetență pentru prietenie și atâta înțelegere omenească! A fost primul scriitor important, răsărit din arealul gălățean, după ce vreme îndelungată literatura de la Dunăre era reprezentată doar de poetul Ion Trandafir. A intrat în breasla scriitorilor pe ușile mari din față, cele care se deschid mai greu la semnalul amatorilor din provincie. N-a trebuit decât să bată cu bastonul **Defoniei** în ușile zăvorâte și acestea s-au dat imediat de perete să intre prințul de la Independența.

Modest din cale-afară și plin de cumsecădenie, l-am prețuit sincer și-am vărsat o lacrimă amară la vestea trecerii lui într-o altă lume.

Un alt interviu, urcat mult prea repede la Cer este și **Dionisie Duma**, poetul care a contribuit mult la demnitatea spirituală a Tecuciului, pentru că intervențiile lui veneau din partea unui patriot local veritabil și incorrigibil. A fost vocea cea mai autorizată în probleme de cultură locală și puține dintre acțiunile locului au rămas nemarcate de prezența lui. A fost... L-am cunoscut bine pe francofonul **Constantin Frosin**. Ne apropiase interesul pentru Cioran și sub umbra nucului bătrân din curtea sa am petrecut ceasuri lungi de discuții cioraniene. La prima vedere interviul lasă impresia că reputatul francofon gălățean este ipostaza unei reușite fabuloase. La prima vedere am spus, pentru că în spatele acestor recunoașteri românești și franceze stau ani de muncă și de râvnă intelectuală, cum mai rar se poate observa la tineretul de azi. Regret acele vremuri în care se făcea carte, în care absolventul de liceu pleca în viață cu un buchet de cunoștințe suficient pentru a face față cerințelor și provocărilor vieții. Și mai spune ceva fostul meu prieten întru Cioran: dacă vrei să îți o țară în beznă și sărăcie trebuie să-i distrugi învățământul și cultura. Așa este și, cum se poate observa de la o poștă, programul este în plină desfășurare.

Un alt interviu mutat la cer înainte de vreme este ziaristul și scriitorul gălățean **Radu Macovei**. A fost omul care a ținut în stare activă publicistica gălățeană vreme de câteva decenii bune. Cunoștea așa de bine tainele meseriei de ziarist că trecea drept un fel de staroste al breslei. Două erau conceptele care trebuie să guverneze trudnicia ziaristului: senzaționalul și deontologia. Și precizează: Senzațional la ora asta în România este doar prostia. Restul este gălăgie și tăcere. A ars ca o torță uitată aprinsă și s-a consumat ca ziarist înainte de a se împlini ca scriitor.

Tot înainte de vreme și pe neașteptate s-a tras spre alte tărâmurii mai liniștite și eruditul academician **Constantin Gh. Marinescu**. Prin varietatea preocupărilor și prin profunzimea ideilor luate în dezbateri amintea de involburarea marilor spirite renascentiste, dar, firește, era bine conectat la problemele veacului său. Profesor cu vocație și cu o dăruire exemplară este și el consternat de degradarea învățământului românesc actual. Observația sa, ca și observațiile altor intervieuați este nu doar pertinentă și decomplexată, dar indică în subtext și menirea lui în prosperitatea românească. Cel puțin între anii 1970-1990 putem vorbi despre un învățământ românesc de toate gradele competitiv, apreciat și-n plan internațional, dovadă fiind cele câteva mii de studenți străini, care frecventau universitățile românești.

A fost un om, un profesor și un cărturar cu vocația lucrului bine gândit, bine proiectat și bine înfăptuit. Moartea sa neașteptată a lăsat un mare gol în viața spirituală a Galațiului și cine știe când și cine îl va umple cu substanță, cu conținut și cu aceeași dăruire exemplară.

M-am oprit și am insistat în acest comentariu la mărturisirile celor care au scris o pagină galvanică în devenirea spirituală a Galațiului. Sigur, de aici nu trebuie să tragem concluzia că celelalte interviuri nu sunt la fel de interesante, de incitante și de instructive. Toate sunt pline de învățături sporitoare și pot fi citite cu plăcere și cu folos. În ansamblul lor, interviurile lui Ghiță Nazare se înfățișează ca un fascinant spectacol de idei în mișcare și în provocare epistemică. Cum bine a sesizat și scriitorul Ion Manea în succinta sa prefață, cartea lui Ghiță Nazare ne propune un fel de hartă geoliterară extrem de sugestivă asupra fenomenului literar românesc post decembrist.

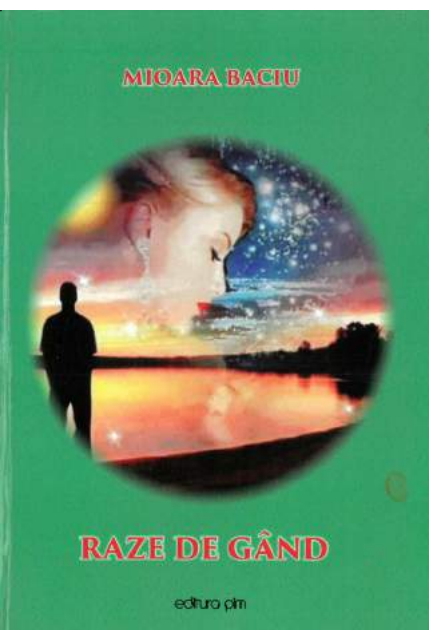
Îl felicităm pe autor pentru această frumoasă și provocatoare izbândă literară și-i asigurăm și pe cititori că lectura ei îi vor ajuta în optimizarea curiozității intelectuale și în înțelegerea lumii pe care o traversează și-i va cadastra mai fertil prin hățșul de idei și cerințe actuale.

Fetița din orașelul cu castani și plopi

O poetă de o sensibilitate aparte și de o franchețe cuceritoare și-a făcut apariția cu grație în ultimii ani în spațiul literar al Dunării de Jos: Mioara Baciuc. Ea a venit dintr-o dată, pe neașteptate, de niciunde, pentru a propune o construcție lirică deconcertant de simplă, total străină de tendințele actuale ale liricii feminine, dar fermecătoare și, în plus, oferind un fel de reîntoarcere la filioanele dintâi, prea grabnic abandonate în fața tentațiilor vremurilor ce au venit și vor veni.

După o tăcere întreruptă brusc, după cum mărturisește, de revelația unui modest festival de poezie, patru ani la rând, 2018, 2019, 2020 și 2021, Mioara Baciuc a tipărit,

unul după altul, volumele de versuri „Dincolo de vise”, Editura Liric Graph, „Raze de gând”, Editura PIM, bilingvul (română și italiană) „Pe potecile gândului” („Sui sentieri del pensiero”) și „Tăceri îmbrăcate în cuvânt”, aceeași editură ieșeană. Dacă o să aflați că poeta este inspector fiscal în viața de zi cu zi, să nu vă speriați! În primul rând pentru că a fost, înainte de toate, profesoară. În al doilea rând, pentru că, în momentul în care abandonează calculatorul și pune mâna pe pana de scris, devine o cu totul altă ființă, sau, mai exact, redevine ceea ce e de fapt. Și, în al treilea rând, pentru că, deși este licențiat în științe economice în cadrul Academiei de Studii Economice din București, Facultatea de Relații Economice Internaționale, adevărata școală în care a intrat încă de mică și pe care nu vrea în ruptul capului să o părăsească e cea a Poeziei. Revelația aceea, pricinuită de întâlnirea cu poezia în frontierele difuze ale unui festival de gen, n-a fost de fapt decât un pretext pentru reînnoirea unui fir urzit din prima copilărie, pe când a simțit pentru prima oară fiorul metaforei răscolindu-i gândurile, dar trecut într-o zonă de conservare în anii depuși în urna unei cariere profesionale, cu totul alta, decât cea a literelor. Cum în privința momentului unic al inițierii în liric, locul și timpul, nu pot fi uitate, poeta simte nevoia să se destăinuie, definindu-se astfel și deschizându-ne dintru început calea înțelegerii și empatiei: „Răscolesc pe brațul vremii/ amintirile copilăriei și ale adolescenței/ agățate în castel de inimi pe strada Pieței/ stropite cu rouă aducerii-aminte/

scrise în lacrima cerului, în ocean de priviri/acum când, fugăr încurabil, timpul/ își odihnește pleoapa, o clipă.” scrie ea în poemul „împăcată cu sine”, p. 88.

O cheie a înțelegerii ni se oferă franc, dar nu fără o adolescentină mândrie în același poem: „Simt dragostea

nișilor plopi/ care mă îmbrățișau cândva, cu soț/ Privesc, apoi, cu uimire, cu încântare,/ peste umerii ceasornicului,/ povestea scrisă pe petalele anilor,/ de fetița din orașelul cu castani și plopi/ cu brațe deschise spre cer,/ recunoscătoare Providenței, pentru că este/ și împăcată cu sine, într-o lume a ideilor”. Avem aici, în câteva vorbe,

o imagine de simbol, a unei existențe care nu se poate regăsi și înțelege pe sine, decât în măsura în care își exprimă trăirile, emoțiile, pasiunile, speranțele, împlinirile și eșecurile, deopotrivă, într-o singură limbă pe care o înțelege, i se potrivește și o reprezintă, Poezia. „Fetița din orașelul cu castani și plopi” (pe care, absolut întâmplător, îl cunosc, eu însumi copilărintă acolo) scria versuri pe caietele școlare și le trimitea revistelor literare din București, așteptând încurajările care chiar veneau și-i aduceau avânt și teme în aripile care tocmai creșteau. Ea știa de atunci că rostul venirii sale pe lume este chiar poezia.

Din această conștientizare a unei predestinări alese va putea decurge cât se poate de firesc evoluția ce va veni în simplitatea și candoarea unui sistem poetic structurat în repere cosmice esențiale și pe elementele fundamentale ale sensibilității umane, ceea ce vor face imposibile artificiile sau construcțiile ezoterice încifrate. Simplu, firesc, curat, ca o mărturisire, ca în versurile care vin să completeze imaginea „miracolului” din strada cu castani și plopii: „Cândva, lumina blândă-n germănar/ Pe 30, în “68 la ceas grăbit de seară/ Vestea pe strada Pieței, 29, lapidar/ Minunea nașterii în zi de primăvară” („Veneam zorită-n lume”, p. 18). E mai mult decât o naștere, este, prin conotațiile ușor de intuit, o înviere și o inițiere în cuvânt: „Cu litere arzânde iubirea să cuprind/ Efervescenta clipei s-o adun din stele/ Pe aripi de soare, iubirea s-o ating/ Să împlinesc, netemătoare, visele mele” (idem). Poeta își asumă destinul, nașterea pentru rostire și pentru iubire și

ființează dramatic între cuvânt și necuvânt, între trăire și netrăire: „Necuvintele mi se lipsesc de gene/ dansează haotic pe file/ si se transformă în simțiri/ pe albia nemărginirii// Năvalnice, netrăirile aleargă/ se-aprind și se sting,/ zâmbesc și plâng deopotrivă/ pe tâmpla gândului nescris...” („Pe tâmpla gândului nescris”, p. 28).

Reperetele cosmice despre care vorbeam și care se desfășoară întotdeauna în jurul aceleiași punct inițial - strada Pieții, nr. 29 -sunt omniprezente, cerul, astrele, anotimpurile, lumina și, mai teluric, dar tot din sfera inefabilului, florile, se insinuează în aproape fiecare demers poetic, în fiecare strofă, în fiecare vers, în întruparea unor metafore deloc alambicate, poate prea simple uneori și poate tocmai pentru că simțămintele sunt spontane, netulburate în puritatea și în candoarea lor: „Bob de gând pe geana nopții/ Se coboară lin din stele/ Scutură petale, valuri/ Peste visele mele...// Bob de gând pe glezna nopții/ Mă-mpresoară în lumini,/ Largi cărări deschise-n ceruri/ Pe aripi de heruvimi...// Bob de gând pe glezna nopții./ Arde-n zori și stinge focuri/ Adunate-n umbra sorții/ Risipite-n fade jocuri...” („Bob de gând pe glezna nopții”, p. 30). Seninătatea și propensiunea înăscută spre iubire, nevoia de comunicare și comuniune, devin un mod de a fi în lume prin cuvânt și metaforă, iar starea de pace metafizică este aceea pe care nu ezită să o declare și revendice poeta: „Las timpul meu pe zborul lin al clipei/ Să-mi poarte gândul dincolo de nori/ Să scrie-n cer că mulțumesc ursitei/ C-a picurat în viața mea doar primăveri” („Las timpul meu”, p. 39).

În „Raze de gând” (poemul care împrumută titlul volumului), mărturisirea e directă, devine un fel de spovedanie în fața întregului Univers și ea primește valențele proprii profesiei de credință: „Desculț prin amintiri înrouate/ Cu picături de suflet și roind duios/ Cu slove-n fir de aur agățate/ Înclin genunchiul clipei spre frumos” (p. 45). Armonia este pretutindeni, nimic nu tulbură pacea firii, cerul și pământul se întâlnesc în aceeași continuă împăcare cu sine și cu tot ce e dincolo de sine, iar cea care poartă cununa miresei în acest eden de difuză beatitudine nu se poate revendica decât dintre fiicele lui Pann, cel ce peste tot se află și nicăieri întrupat: „Cât de mireasă ne vei fi/ Natură, tu, ca o Morgană/ ne vei cânta prin pletele anotimpurilor noastre/ povești de frumos...” („Mireasă, tu, natură”, p. 48).

Tentația continuă a stării de pace, căutarea ei în tot ceea ce ființează într-un spațiu și timp continue nu incumbă idealuri pretențioase și intangibile, Erosul însuși, inerent unei astfel de paradigme, se poate întâmpla simplu, la „gura sobei”, într-o continuă

așteptare a anotimpurilor, ca mesagere ale veșnicei treceri: „Hai, vino, iarnă, hai, vino iar/ la gura sobei noi să ne iubim/ Si tot ce-i rău în foc să piară/ Noian de fericire să clădim” („La gura sobei”, p. 80). Doar absența iubitului ar putea însemna abolirea stării de fericire - „Dacă într-o zi/ Pașii tăi s-ar pierde-n nemișcare/ Ceasornicul s-ar opri subit.” („Dacă într-o zi...”, p.52) - până și așteptările sunt cumpănite în balanța modestiei - „Și fă-mi din iarna clipei, paradis” („Să nu mă lași”, p. 97) iar proiecția cosmică care străbate ca o rază călăuzitoare întreg discursul liric nu putea să lipsească din feeria proiectată: „De-o fi să mă-ntâlnești în stele./ Să nu îmi lași lumina să se stingă./ Să-mi scuturi ramul visurilor mele/ Prin anii care se zoresc să ningă” (același poem).

Tragismul este însă exclus, despărțirea, dacă s-ar întâmpla, ar fi contrabalansată de iubirea cea dintâi, trainică, imperturbabilă, mod de existență și de mântuire, Poezia: „Să nu mă lași de-ar fi să nu mai fie/ Dovadă-n legământ de curcubeu/ Prin puntea ce clădim, spre veșnicie/ Torent de versuri curgă tot mereu” (idem, p.98). Incertitudinile, benigne, fără a fi impregnate de tragism, înțelese și chiar asumate sunt validate sau nu tot prin supunerea unui „tribunal” ad-hoc: „De-a fost sau nu iubire-adevărată/ Ne vor răspunde frunzele de tei/ Ce-or netezi cărarea-ndurerată/ De pașii tăi pierduți în pașii mei” („Mărturisire în amurg”, p. 118).

Într-o dedicație de la pagina 3, Mioara Baciuc își numește volumul „carte document”, ceea ce ar putea surprinde atunci când ar fi vorba și chiar este vorba despre poezie, dar modul în care e conceput și structurat conținutul, adaosurile lămuritoare, inserția de fotografii de familie, de imagini de la întruniri literare, lansări etc. vin să-i argumenteze aserțiunea. În plus, din când în când, ni se prezintă, între poeme, scurte comentarii, aprecieri, ale unor iubitori de poezie, prieteni pe Facebook sau alte mijloacele de socializare, ceea ce trădează încă o dată intenția primordială a autoarei, aceea de a se prezenta lumii așa cum este sau cum se dorește a fi, de a se mărturisi și de a-și pune gândirea și simțirea poetică în slujba apropielului. Din acest punct de vedere, poezia Mioarei Baciuc este una a normalității într-o lume bulversată de agresivitatea unor resetări decise dincolo de noi și adesea împotriva noastră, un strop de puritate, o speranță, o posibilă cale de a ne salva. Mai mult decât atât, așa numi „Raze de gând” (dincolo de candoarea formulării titlului) un manifest pentru prietenie, înțelegere și speranță. Acesta este mesajul fetiței de pe strada Pieții, nr. 29, dintr-un orașel de câmpie, ajunsă sub aripa protectoare a Dunării cu poezia în suflet.

Gheorghe Petcu din Buzău, scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România, sociolog de profesie și iubitor al istoriei locurilor natale prin vocație, este bine cunoscut în mediul literar și academic prin cele 28 de cărți publicate, mai toate studii despre istoria locală, despre geografia și posibilitățile de turism local. Astăzi vă prezentăm două dintre cărțile reprezentative ale domniei sale, care încântă prin inedit, ambele publicate în anul 2020, la editura **editgraph** din Buzău.

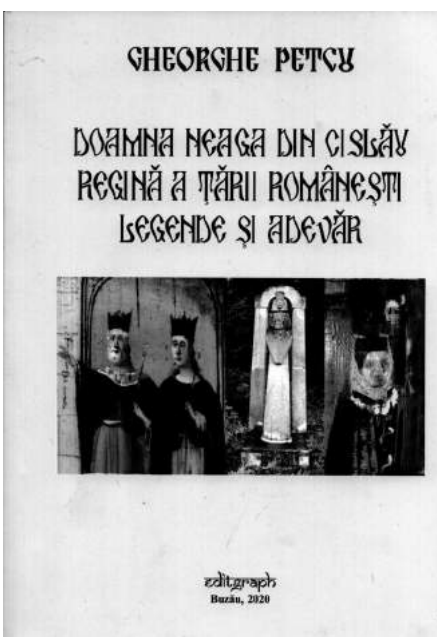
DOAMNA NEAGA DIN CISLĂU, REGINĂ A ȚĂRII ROMÂNEȘTI. LEGENDE ȘI ADEVĂR

ADEVĂR este o carte-document care reproduce-cu comentariile de rigoare-toate mărturiile pe care autorul le-a găsit în legătură cu această Doamnă demnă și evlavioasă, căsătorită cu Mihnea II zis Turcitul, Voievod al Țării Românești (septembrie 1577-iulie 1583 și aprilie 1585-mai 1591), care, după mazierea soțului ei și trecerea lui la mahomedanism, s-a retras la moșia ei din munții Buzăului, unde a trăit până la moarte. Locurile care au adăpostit-o sau pe care ea le-a călcat au primit aură de legendă în conștiința localnicilor. Iar pentru milostenia ei, pentru faptul că a ctitorit biserici și mănăstiri și chiar episcopia Buzăului, că le-a înzestrat cu prețioase odoare și a miluit pe mulți, ca și pentru că a rămas în credința ortodoxă, deși soțul ei, de frica turcilor, s-a lepădat de credința ortodoxă, autorul propune să fie canonizată. Sigur, canonizarea presupune mai multe condiții, însă toate faptele Neagăi, cât și acela de a fi rămas în conștiința populară prin denumiri geografice care-i atestă prezența după aproape jumătate de mileniu, spune ceva. Și iată care sunt argumentele autorului:

„Doamna Neaga are o mare însemnătate pentru județul Buzău. Este cea mai cunoscută doamnă din ultimii 400 de ani de pe aceste meleaguri. A luptat pentru credința strămoșească - Ortodoxia - cu 123 ani înaintea lui Constantin Brâncoveanu. ”

Prin tradiție, unele din ctitoriile Doamnei Neaga sunt: în satul Buda, comuna Cislău există un

Un buzoian căutător de comori

loc numit „Zidul Doamnei Neaga”, unde se presupune că a fost cetatea ei; palatul Cheia din comuna Cislău; palatul și biserica Cucuiata, azi tot în comuna Tislău; în comuna Lapoș, județul Prahova, poartă numele Doamnei Neaga o pădure, o biserică și o fântână, unde legenda spune că s-ar fi aruncat fetele ei pentru a scăpa de turci (în realitate, spune autorul, au intrat prin această fântână într-un tunel și au fost scăpate); în comuna Rușavăț este drumul Doamnei Neaga; mănăstirea Cislău este ctitorită de Doamna Neaga; biserica „Sfinții Îngeri” are în fruntea donatorilor pe Doamna Neaga cu 100 de taleri; lângă mănăstirea Ciolanu este

Castelul Doamnei Neaga, la Cetățuie; tot ea s-a aflat printre fondatorii acestei mănăstiri.

Dar cel mai interesant este un drum, numit „Drumul Doamnei Neaga”, care în timp a căpătat și alte denumiri și căruia autorul propune să i se redea numele inițial. Acesta leagă cele trei provincii istorice și are valoare emblematică pentru păstrarea tradiției și rădăcinilor strămoșești.

Așa cum scrie preotul prof. dr. Mihail Milea în „Precuvântare”, „Acest studiu științific pe care ni-l prezintă autorul este rodul multor ani de cercetare pe documente în arhive și pe teren, pe unde a cules legende istorice transmise din generație în generație până în vremea noastră. ”

Cartea cuprinde multe informații inedite, pe care le citim cu plăcere, împletite cu altele preluate din documente sau istorici anteriori, pe care autorul le redă pentru comparație, legende, drumuri și locuri istorice rămase în memoria populară. Sociologul este completat aici de istoric cu acribie, pasiune și implicare totală.

LEGENDE BUZOIENE. LEGENDE RÂMNICENE este o completare la altă carte a autorului, intitulată: „Județul Buzău. Legende și istorie. Intimități ale secolelor trecute. Mistere și enigme”, apărută la Editura APLPHA din Buzău în 2008. Dorința autorului de a reda cât mai multe din legendele culese

de el și a le prezenta separat a dat naștere acestei cărți care se citește cu interes și cu plăcere.

Cea mai bună prezentare o face însuși autorul:

„Te invit să le afli poveștile singur în mijlocul sătenilor înțelepți, întreabă de legenda Malului Roșu pe care îl vezi în drum spre Focul Viu. Sau caută să înțelegi de ce deasupra munților de sare de la Meledic stă tolănit un lac cu apă dulce. Privește și explorează cu imaginația cele mai noi cristale de pe Pământ — cristalele de sare ce se nasc și mor zilnic în cavernele ce mărginesc Platoul Meledic. Sau caută povestea pintelului de un alb strălucitor de la Mânzălești. Peste tot sunt indicii care te îndeamnă spre alte și alte povești”...

Sociolog, istoric și etnolog împătimit, Gheorghe Petcu a străbătut la pas, cu desaga în spate, cu aparatul de fotografiat și carnetul de note, fiecare bucată de pământ buzoian și râmnician în căutarea comorilor care încă mai zac prin mintea bătrânilor, martori ori numai culegători la rândul lor de frumuseți de la cei „vechi”. Zona aceasta, cuprinsă în cercetările sale este plină de frumuseți naturale și de povești spuse la gura sobei despre comori descoperite ori numai anunțate de focurile ielelor, despre focurile vii care izbucnesc din pământ, despre vulcanii noroioși care bulbucesc continuu anunțând focul neadormit din interiorul pământului, munții cu nenumăratele lor schituri și mănăstiri, lacurile râurile, pădurile, fiecare își au poveștile lor. Impresionantă este legenda râului Buzău, care a fost odată copil de împărat... Interesantă și completă, credem, este istorisirea întregii povești care a însoțit, în timp, comoara noastră neprețuită - și cea mai valoroasă din lume până la descoperirea mormântului lui Tuthancamon - „Cloșca cu puii de aur” găsită întâmplător tot în ținutul Buzăului, ca și a „blestemului” care s-a abătut asupra tuturor celor care au avut de a face cu ea.

Despre cum și-a adunat prețiosul material, Gheorghe Petcu ne mărturisește chiar el, în cartea sa:

„Multe legende și întâmplări știu buzoienii. Nu trebuie decât să treci prin fața porții lor în amurg de zi și să rostești un sincer „Bună seara!” Doar atât trebuie să faci ca să pășești pe târâmurii cu viteji haiduci și fete frumoase, cu balauri hidoși și poțiuni magice. Umblând așa, din poartă-n poartă, am aflat misterul flăcărilor care apar și dispar în ținuturile buzoiene. ”

Înainte vreme, când nu existau nici radiouri, nici televizoare, nici calculatoare, tablete ori telefoane mobile (care astăzi ne-au invadat viața), oamenii erau mai atenți la foșnetul pădurii, știau cum „vorbesc” arborii între ei, cum ciripesc păsările dimineața, ce-și spun, cum își fac cuib, cum își cresc puii, se luptau cu lupii care ajungeau până-n buza casei și le amenințau animalele. Iar jocurile, la sărbători, erau pe măsura preocupărilor lor. Pe atunci, fetele erau mai sfioase, mai retrase, gospodinele mai harnice, toată ziua cu furca-n brâu, bărbații mai munciți, la gatere, în pădure, și bătrânii mai respectați. Ora trecea mai cu înțelepciune și cu răbdare, iar clăcile și serile erau de povești.

Această carte este o mărturie incontestabilă a frumuseții și bogăției folclorului românesc în general și buzoian și râmnician în special, pentru care autorului trebuie să i se aducă vii mulțumiri.

Gheorghe Petcu

*Doamna Neaga din Cislău,
regina Țării Românești.*

Legende și adevăr

Legende buzoiene

Legende râmnicene

*Alexandru Izigara-Samurcaș,
Amintiri buzoiene.*

*Societatea Turiștilor
Români 1903.*

*Conacul Coralia Boldur
de la Merei.*

**Joi, 23 septembrie 2021,
ora 16,00 trecute fix,**

are loc la

AMFITEATRUL NATURAL

„LEGENDELE CISLĂULUI”,

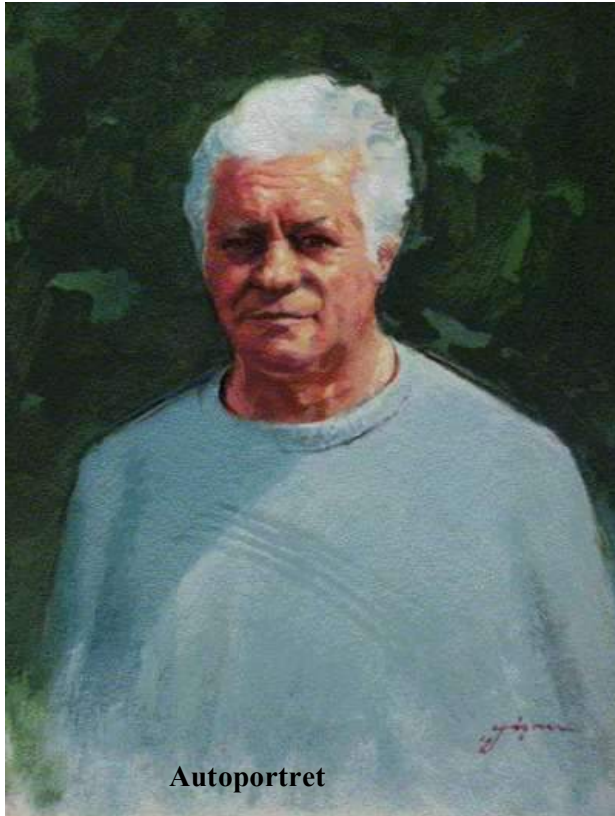
din satul Gura Bâscei – Cislău,
lansarea cărților domnului

Gheorghe Petcu

Morphochroma

Teodor Vișan: „Itinerarii”

Corneliu STOICA

Autoportret

În ultimii ani, pictorul Teodor Vișan a participat la mai multe Tabere de Creație Plastică organizate la Boholț (Brașov), Sovata, Sinaia, Vidraru, Tg. Mureș, Bucium (Iași), Hârlău, Craiova, Eforie Sud, Sticlăria-Scobinți (Iași), Balcic (Bulgaria) etc. Cu acest prilej a cunoscut locuri și oameni noi, s-a documentat, a pictat, diversificându-și astfel repertoriul tematic al creației sale picturale. O parte din lucrările realizate au rămas în patrimoniul instituțiilor organizatoare, altele au fost prezentate în expozițiile personale și colective, au fost achiziționate de colecționari privați sau au rămas în continuare în proprietatea sa.

Rod al participărilor pictorului la Taberele de Creație din localitățile amintite este și actuala expoziție a acestuia, intitulată „Itinerarii”, găzduită de Galeriile de Artă „Nicolae Mântu”. Ea cuprinde 40 de lucrări de pictură, reprezentând peisaje, portrete individuale și de grup, naturi statice și flori, genuri pe care artistul le-a cultivat cu consecvență în întreaga sa carieră artistică.

Prin intermediul peisajelor sale iubitorul de artă vine în contact cu Palatul Brâncovenesc de la Potlogi, construit de domnul Țării Românești Constantin

Brâncoveanu în 1698 („Palatul Brâncovenesc”), cu Piața Sfatului din centrul vechi al Brașovului („Peisaj din Brașov”) sau cu Cetatea Medievală a Sighișoarei, datând din secolul al XII-lea, edificiu ridicat de coloniștii sași („Cetatea”). Pictorul insistă în demersul său pictural pe punerea în valoare a frumuseții arhitecturale a acestor importante obiective turistice, monumente istorice înscrise în patrimoniul nostru național sau al UNESCO. În cazul Cetății Medievale Sighișoara, Teodor Vișan proiectează pe frontispiciul clădirii un arlechin, care ține în mâna dreaptă o sabie, iar în dreapta balanța justiției având pe un taler un craniu uman, iar pe celălalt o candelă aprinsă. Prin astfel de elemente, el conferă edificiului valoare simbolică, accentuând o anumită latură dramatică din existența acestuia.

Alte peisaje prezintă priveliști de la Marea Neagră, din Eforie Sud („Peisaj la Eforie Sud”, „Peisaj marin”, „La plajă”), de la Balcic, localitate unde în perioada interbelică a existat o adevărată școală de pictură („Peisaj la Balcic”), precum și din Delta Dunării („Peisaj lacustru”). Imaginile immortalizate de artist pe suportul de pânză sunt tonifiante, reconfortante și trezesc în sufletul fiecăruia dorința de a petrece clipe

Bătrâna nevoiasă

Peisaj din Brasov

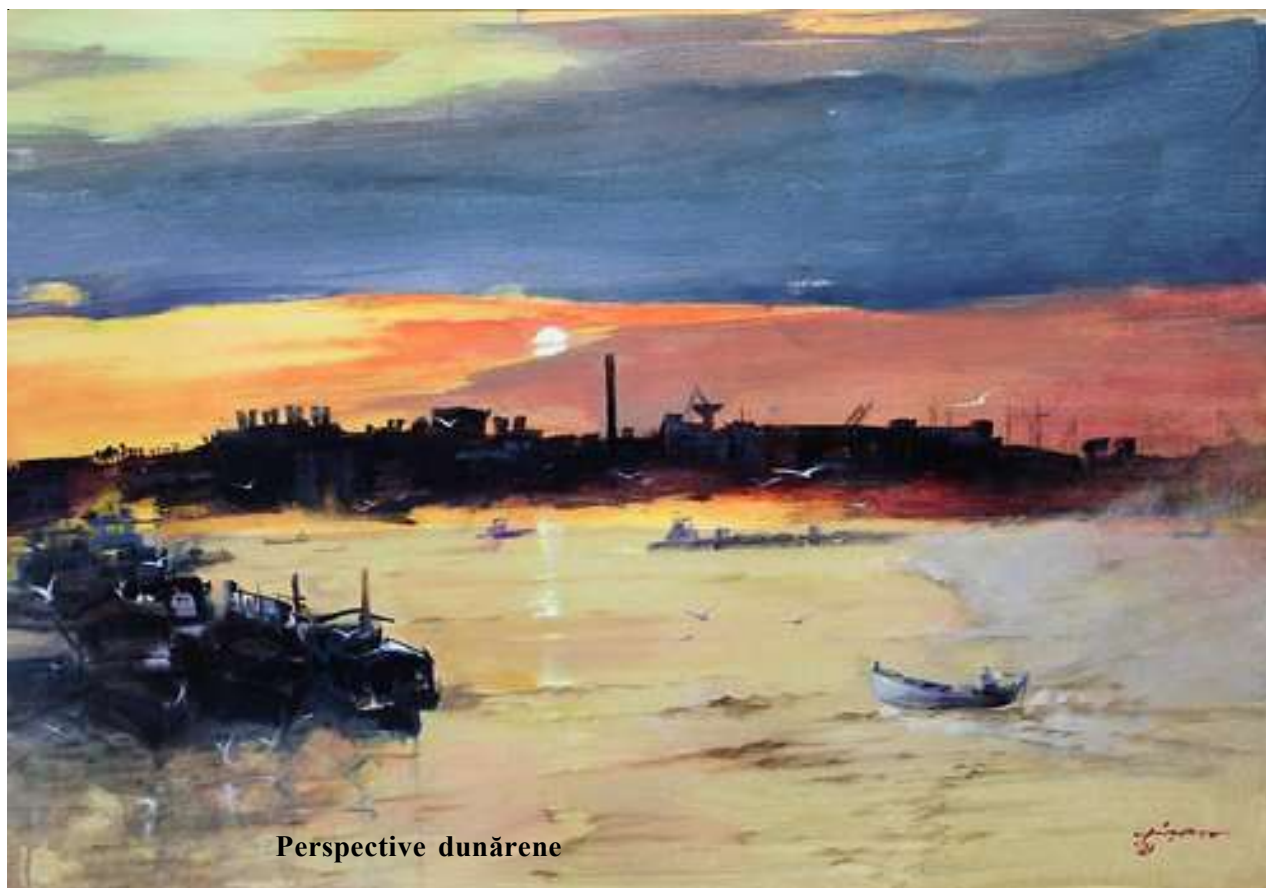

minunate în mijlocul naturii, de a se bucura de frumusețea și pitorescul meleagurilor românești.

Din „itinerariile” lui Teodor Vișan nu lipsesc desigur nici aspecte ale Galațiului, orașul în care artistul s-a născut, a crescut, s-a format ca Om, trăiește și creează, nemurindu-l în lucrările sale de pictură și grafică cum nici un alt artist nu a făcut-o într-o măsură atât de mare. „Peisaj din valea orașului”, „Peisaj din Vadu Ungurului”, „Peisaj la Dunăre”, „Perspective danubiene”, „Peisaj danubian” și „Bulevardul Marii Uniri” sânt doar câteva titluri de tablouri consacrate Cetății dunărene, în care se simte nostalgia unor vremuri trecute, dar și pulsul trepidant al vieții cotidiene a unui oraș în plină dezvoltare.

Suita de chipuri umane expuse, 13 la număr, evidențiază o altă fațetă a artistului, aceea a preocupărilor sale statornice pentru portret, gen deloc comod, mai ales că pe lângă asemănarea cu modelele, artistul trebuie să concentreze în expresia fizionomică a acestora și stările lor sufletești, trăirile, trăsăturile morale care le definesc. Or Teodor Vișan a dovedit nu o dată că stăpânește mijloacele impuse de un astfel de gen, că este un remarcabil portretist. Dacă ar fi să ne gândim doar la seria de portrete făcute scriitorilor gălățeni, care a constituit și obiectul unei expoziții personale, și ar fi suficient pentru a-l plasa pe artist în rândul portrețiștilor de valoare ai țării. În actuala

expoziție, despre arta sa portretistică vorbesc tablourile care reprezintă copii și adolescenți („Fetiță cu păpușă”, „Violonist”), oameni simpli, aflați în suferință („Om al străzii”, „Bătrână nevoiașă”, „Monah”, „Portret de bătrân”, „Portret de bărbat”), figuri de intelectuali („Istoricul Dan Râpă - Buicliu”, „Anticarul Florentin Tanascov), ca și cele două „Autoportrete”, în care el s-a înfățișat la vârsta de acum, cea a senectuții, încrezător într-un viitor care să-i dea posibilitatea să lucreze în deplină sănătate. Portretul de grup „Fete din Făgăraș” este o compoziție echilibrată, care impresionează prin sobrietatea portului popular din această zonă etno-culturală, ca și prin expresia luminoasă, emanatoare de bucurie a celor trei protagoniste. Personajul din „Bucuria primei zăpezi”, nimeni altul decât soția artistului, doamna Constanța Vișan, exultă în mijlocul unei naturi în care albul zăpezii pare că a cuprins totul. Istoricul Dar Râpă - Buicliu, Om al cărții, este cufundat în gânduri, expresia feței trădează un zbucium lăuntric provocat de îndoieli și căutări pentru care nu a găsit rezolvare nici la vârsta senectuții. „Violonistul” este un adolescent îndrăgostit de instrumentul pe care-l ține cu dragoste în mână și visează la ceea ce o să urmeze. „Fetița cu păpușă” are candoarea și prospețimea specifică vârstei copiilor. Așa cum ne-a obișnuit, peisajelor și portretelor, pictorul le-a adăugat și în această expoziție mai multe tablouri

Perspective dunărene

reprezentând flori și naturi statice („Bujori olandezi”, „Flori de napi în vas de sticlă”, „Crini”, „Floarea-soarelui”, „Flori”, „Lalele roșii în cană de lut”, „Natură statică cu fructe”). Există în aceste tablouri un lirism cald, delicatețea, suavitatea și prospețimea florilor sunt redată cu sensibilitate. Coloristica este vie și strălucitoare. Se simte plăcerea cu care artistul transpune în materie picturală motivul floral, transparența lujerelor și petalelor, ingeniozitatea cu care își însuflețește și personalizează modelele, astfel ca ele să răspândească în jur vitalitate, puritate și poezie.

Deschisă în paralel cu expoziția „Suflet și culoare”, pe care artistul o are la Biblioteca Municipală „Eugen Lovinescu” din Fălticeni, organizată sub egida Muzeului de Artă „Ion Irimescu”, noua personală „Itinerarii”, de la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, este o manifestare de ținută, care dovedește că, în ciuda celor 78 de ani pe care i-a împlinit la sfârșitul lui ianuarie, Teodor Vișan nu dă încă semne de oboseală, este foarte activ și preocupat să zămislească prin munca și talentul său frumuseți vizuale care să-i încante pe iubitorii de artă, să reziste în timp și să rămână.

Violonist

DICȚIONAR - Artiști plastici gălățeni (170)

Corneliu STOICA

MARIN. Liliana - artist ceramist. S-a născut la 12 septembrie 1981 în Galați. A absolvit Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca, specializarea Ceramică - Sticlă - Metal * 2 X4). Mașter la aceeași instituție de învățământ artistic superior, cu lucrarea „Explorări creative în artele vizuale (2006). Absolventă a cursurilor pentru funcția de muzeograf. Centrul pentru Pregătire Profesională în Cultură din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor (2008). Doctorand în cadrul Institutului de Istorie „George Barițiu- ai Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca cu o teză referitoare la istoria ceramicii premoderne și modeme (2014 - 2017). Membră a U. A. P. R. (2007). A lucrat ca preparator universitar la Universitatea de Artă și Design Cluj-Napoca și, în paralel, ca profesor de Educație Plastică la Colegiul Național „Anghel Saligny” din același oraș (2006 - 2007), muzeografia Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu-

Quintus” (2007 - 2011), iar din 2012 activează ca profesor de arte decorative, specializarea Ceramică, la Colegiul de Artă „Carmen Sylva” din Ploiești. Coautor al Manualului interactiv Developing English Throught Art, Proiect Erasmus - (2018). Coautor al Manualului de Educație Plastică pentru clasa a Vil-a, Editura Corint (2019). Expoziții personale: Expoziție de ceramică, Teatrul „Toma Caragiu”, Ploiești (2013); „Double Selfie” (ceramică), Galeria Galathea Contemporary Art, București (2017); Expoziție de ceramică (împreună cu Valeriu Scărlătescu - pictură), Galeria de Artă Ploiești (2017): „980 - 1020° C” (ceramică), Muzeul Memorial „Nicolae Grigorescu”, Câmpina (2019); „Trofee” (împreună cu Iulia Ignat), Galeria de Artă Ploiești (2019). Participări la expoziții de grup: Expoziție de pictură, Pessac, Franța (1998, 1999); Expoziția Internațională Studentească, Veneția, Italia (2003); „Interferențe”, ceramică”, Koln, Germania 2003); „Ceramisti Clujeni”, Muzeul de Artă Cluj-Napoca (2007). Din 2008 participă la Saloanele și expozițiile Filialei Ploiești a U. A. P. R.; Expoziția Taberei internaționale de creație „Arta ca viață”, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2008); „10 Artiști”, Muzeul Memorial „Nicolae Grigorescu” Câmpina (2009); „Pepeni spați”, Atelier 35, București (2009); „Cafe des Artistes”, Palatul Ghika, București (2010); „Foaierul artei”, Casa de Cultură „Geo Bogza”, Câmpina (2011); Salonul Național de Artă decorativă, Muzeul Național Cotroceni, București (2011, 2013); „Grădina în 3 D”, ceramică, Galeria de Artă Ploiești (2012); Expoziție de ceramică, Kavarna, Bulgaria (2013); „Omagiu lui Nichita Stănescu”, Galeria de Artă Ploiești (2014); Bienala Internațională de Ceramică, Cluj-Napoca (2015); „ Maraton Raku - Memoria viitorului”, expoziție de artă contemporană ceramică și instalație, Muzeul Județean de Artă Prahova „Ion Ionescu Quintus”, Ploiești; Casa de Cultură Vălenii de Munte; UNA Galeria, București (2015); „Cântec, vers, semn”, Galeria de Artă Ploiești (2015); Festivalul de Artă Contemporană „18 +”, Cluj-Napoca (2015); Expoziție de ceramică, Dreux, Montule, Franța (2015); Expoziție de grup, ceramică, Zduny, Kaflamia, Polonia (2015); „SinCronic”, Cazinoul Constanța (2016); „Păpuși”, Galeria de Artă Ploiești (2016); International Instalation Ceramics and Multimedia, Constanța (2016); International Children Competition, Hong Kong (2016); „Florile, culorile”, ceramică și pictură, Muzeul

Relatii spatiale I

de Istorie și Arheologie al Județului Prahova, Ploiești (2017); „Simt, Văd, Aud”, expoziție interactivă de ceramică, Galeria Cuhnia, Centrul Cultural Palatele Brâncovenești de la Porțile Bucureștiului (2017); „SinCronic 2017. Practici colaborative în arta contemporană”, Galeria Galatea Contemporary Art (2017); „Sentimente colorate”, expoziție de acuarelă, Sala Palimpsest a Bibliotecii Naționale a României, București (2018); Chiang Mai Design Week, Thailanda (2019); Bienala Națională „Metafore Incandescente”, Cluj-Napoca; Pandemica on-line (2020); „Spectacolul Geometriei”, Galeria Galatea Contemporary Art, București (2021) Participări la Tabere și Simpozioane de Creație: Poiana Pinului, Buzău (1996); Căpuș. Cluj-Napoca (2004, 2005, 2006); „Arta ca viață”, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2007); „Câmpina, dragostea mea”, Câmpina (2008, 2009, 2010), „Dan Platon”, Breaza (2010, 2020, 2021); Bușteni (2011); Cheia (2011, 2012), Tabăra Internațională de Sculptură „Constantin Kruh”, Ploeni (2012); „Tineri în acțiune”, Vilnius, Lituania (2012); „Piticot”, Maliuc, Tulcea (2013); Tabăra de ceramică „Raku”, Kamen - Bryag, Bulgaria (2013); „Maraton Raku”, ediția I, Gura Vitioarei, Prahova (2015); Zduny, Kaflamia, Polonia (2015); Simpozion SinCronic International Instalation Ceramics and Multimedia, Atelierele de producție ale Fabricii SC Keramicon SRL, Constanța (2016); Simpozion de ceramică, ediția I, Chiang Mai, Thailanda (2019/ Distincții: Premiul I și Premiul special al juriului

la Olimpiada Liceelor de Artă, Craiova (1998); Bursa de merit „Kiwanis” (1998 - 1999); Premiul I la Olimpiada Națională a Liceelor de Artă, Bistrița-Năsăud (1999); Diplomă de Excelență, Concursul Național „Eco Fun” (2014); Diplome de Excelență pentru rezultatele obținute la Olimpiadele Naționale de Arhitectură, Arte Vizuale și Istoria Artelor (2013’ 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019); Marele Premiu la cel de-al VII -lea Simpozion de Artă Ceramică, Zduny, Kaflamia, Polonia (2015); Premiul III, Children Competition, Hong Kong, Republica Populară Chineză (2016).

Deși în răstimpul care a trecut de la absolvirea facultății Liliana Marin a abordat și pictura, și grafica, principalul ei domeniu de manifestare a fost ceramica. De la „Dansul caravanei”, compoziție de ceramică pictată, realizată în Tabăra Internațională „Arta ca viață”, ediția a IV-a, organizată de Muzeul de Artă Vizuală Galați în vara anului 2007, lucrare compusă dintr-o serie de elemente antropomorfe dispuse în așa fel în spațiu încât să dea impresia unei mulțimi ordonate, aflată într-o mișcare lentă în ambele sensuri, creația artistei a cunoscut o evoluție remarcabilă. Tot mai stăpână pe tehnicile și tehnologiile artei ceramicii, ea a realizat lucrări care, în expozițiile personale, precum și în manifestările colective la care a participat în țară și în străinătate, au oferit iubitorilor de frumos satisfacții estetice deosebite, atrăgând prin ineditul formelor și volumelor, prin monumentalitatea și valoarea lor

decorativ-expresivă, paleta cromatică a glazurilor sau prin măiestria cu care a găsit soluții plastice originale pentru transpunerea în material ceramic a unor idei, gânduri, sentimente și trăiri profund umane. Lucrările ei se numesc: „Evadare”, „Neîmplinire”, „În ploaie”, „Vers”, „Ființă”, „Eu și umbra mea”, „După 25 de ani”, „Flori”, „Fructe”, „Pomul vieții”, „Slow Balance”, „Slow Spin”, „Compoziție”, „Anonim”, „Relații spațiale”, „Underconstruction”, „Trofee” etc. Demersul artistei pendulează între figurativ și abstract, între panouri decorative perietale și lucrări de ceramică sculpturală de tip ronde-bosse și basorelief, întotdeauna având claritate, coerență și urmărind mai presus de orice mesajul estetic transmis. Figura umană, reprezentată în diferite ipostaze, elemente avimorfe, fitomorfe și zoomorfe, sferoide, fereastra, pomul vieții, forme decorative abstracte sunt motive frecvent întâlnite în opera sa, materializată fie în gresie, faianță sau porțelan. Uneori, ceramica este asociată cu metalul și lemnul.

Referindu-se la creația sa, Liliana Marin se confesa cu prilejul unei expoziții personale:

„Lucrările mele sunt reflexii la diversele moduri în care mă raportează lumii înconjurătoare. atâta cea artificială, cât și naturii în sine. Pentru a crea un sentiment de stabilitate și de permanență în continuă mișcare și viteză contemporană, apelez la expresivitatea formelor clare, curate, fine, la curbele line în contrast cu marginile ascuțite, la suprafețe concave și convexe, care reușesc să dea forță spațiului interior pozitiv și negativ circumscriș formelor. Astfel, ia naștere un joc de iluzii optice cuprins într-un dans ritmat de culoare, lumină și umbră”.

Artist ceramist remarcabil, Liliana Marin, în paralel cu nobila muncă didactică pe care o desfășoară la un prestigios colegiu de artă ploieștean, modelează cu pasiune și dragoste lutul, îi dă tăria pietrei prin arderea la temperaturi înalte, creând valori într-o artă care începând din a doua jumătate a secolului trecut „a parcurs o perioadă de redefinire a potențialului său plastic printr-o investigare aprofundată a mijloacelor specifice de expresie”, fiind considerată ca „cea mai dinamică dintre arte, cu largi perspective de viitor”

(Lucia Neagu - „Ceramica - meșteșug, artă și știință”, Editura Monitorul Oficial, București, 2020).

Bibl.: Arte frumoase în Prahova, UAPR, Filiala Ploiești, Karta Graphic, Ploiești, 2016.

Revista Dunărea de Jos
EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
Președinte: COSTEL FOTEA
CENTRUL CULTURAL „DUNĂREA DE JOS”
Manager: Viorel Sandu

Str. Domnească nr. 61, Galați, cod. 800008
tel.: 0236 418400, fax: 415590, e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583 - 0225

Din sumar:

Festivaluri – p.1,2,3,4,5; Autori gălățeni și cărțile lor – p.6,7; I.C.Brătianu, în sufletul gălățenilor, autor Gabriela Neagu; Jocurile populare din zona Romanai, autor Florian Teodorescu - p.10,11,12,13; Abecedar istoric gălățean, autor Victor Cilincă - p.14,15; Caleidoscop – p.16,17,18, 19; Festivalul Național de poezie „Grigore Hagiu”, autor Pompiliu Comșa - p.22; Poezie de Gheorghe Bacalbașa - p.23; Cronică de Violeta Ionescu - p. 24,25; Revista O.N.T.din România - p.26,27; Cronică de A.G.Secară la volumul „De mâine suntem pământ fierbinte”, autor Andrei Novac - p.28,29, 30; Cronică de Octavian Mihalcea la volumul „Vatra luminoasă, autor Daniela Luca - p.31; Cronică de Ionel Necula - p.32,33; Cronică de Ion Manea la volumul *Raze de gând*, autor Mioara Baci - p.34,35; Cronică de Violeta Ionescu a cărții Doamna Neaga din Cislău autor Gheorghe Petcu - p.36,37; Morphochroma, autor Corneliu Stoica – p.38,39,40; Dicționar artiști plastici gălățeni, autor Corneliu Stoica – p.41,42,43;

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor.

Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galati*. Arhiva parțială a revistei se găsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

Galați, cod 800008, str. Domnească, nr. 61
Tel.-Fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590
E-mail: office@ccdj.ro-revistadunareadejos@ccdj.ro
www.ccdj.ro

*Școala de Arte
2021-2022*